ئبرانيلارغا يېزلغان خەت

(قسقچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ خەتتە مۇئەللپ ئۆزى ھەققدە ھېچقانداق مەلۇمات بەرمگەن. براق، خەتتكى خاترلەردن ئۇنڭ تەۋرات قانۇننى ياخشى بلدغان يەھۇديي، ھەم ئېتقادچلار جامائەتچلكى ئچدە نوپۇزلۇق ئكەنلكنى بلۋالغلى بولدۇ.

مۇئەللپ ئۇشبۇ خەتنى ئەيسا مەسھكە ئېتقاد قلغان يەھۇديلارنڭ ئارسدكى بەزلەرنڭ ئەيسا مەسھكە بولغان ئېتقاددن بوششپ، يەھۇديي دنيي ئېتقادغا قايتش ئالددا تۇرۇۋاتقانلقنى كۆزدە تۇتۇپ، ئۇلارنى ئەيسا مەسھكە بولغان ئېتقادتا ئاخرغچە چڭ تۇرۇشقا ئلھاملاندۇرۇش ئۈچۈن يازغان.

مۇئەللپ خېتدە ئەيسا مەسھنڭ پەرشتلەر، بۇرۇنقى پەيغەمبەرلەر ۋە روھانيلارنڭ ھەممسدن ئۈستۈن ئكەنلكنى كۆرستپ بەرگەن. ئۇ ئەيسا مەسھنڭ خۇدا تەرپدن تەينلەنگەن مەڭگۈلۈك باش روھانيي ئكەنلكنى ھەمدە باش روھانيي سۈپتى بلەن ئۆزنى قۇربان قلش ئارقلق ئنسانلارنڭ گۇناھلرنى يۇيۇپ، ئۇلارنى مەڭگۈگە قۇتقۇزدغان بر قېتملق قۇربانلق بەرگەنلكنى تەكتلگەن. مۇئەللپ يەنە كونا ئەھدە بويچە قلنغان قۇربانلقلارنڭ ئەيسا مەسھنڭ قۇربانلقننڭ كۆلەڭگسى بولغاچقا ئېتقادچلارنڭ گۇناھلار ئۈچۈن داۋاملق قۇربانلق قلشننڭ ھېچقانداق ئەھميتى قالمغانلقنى تەكتلەپ، ئۇلارنڭ يېڭى ئەھدننڭ ۋاستچسى بولغان ئەيسا مەسھكە ئېتقاد قلش يولنى تاشلاش بلەن ھەرگزمۇ قۇتقۇزۇلالمايدغانلقنى ئاگاھلاندۇرغان. مۇئەللپ ئاخردا ئۇلارغا خۇدانى خۇرسەن قلدغان ھايات كەچۈرۈش ھەققدە يوليورۇق بەرگەن.

تېزس:

1. ئەيسا مەسھنڭ پەرشتلەردن ئۈستۈنلۈكى (1 ـ ، 2 ـ بابلار)
2. ئەيسا مەسھنڭ مۇسا ۋە يەشۇدن ئۈستۈنلۈكى
   (3 ـ بابتن 4 ـ باب 13 ـ ئايەتكچە)

3. ئەيسا مەسىھنىڭ باش روھانىيلىقىنىڭ ئۈستۈنلۈكى
(4 ـ باب 14 ـ ئايەتتىن 7 ـ بابقىچە)

4. يېڭى ئەھدىنىڭ ئۈستۈنلۈكى (8 ـ، 9 ـ بابلار)

5. ئەيسا مەسىھنىڭ قۇربانلىقىنىڭ ئۈستۈنلۈكى (10 ـ باب)

6. ئېتىقادنىڭ مۇھىملىقى (11 ـ، 12 ـ بابلار)

7. خۇدانى خۇرسەن قىلىش (13 ـ باب 1 ــ 19 ـ ئايەتلەر)

8. تىلەك ۋە ئاخىرقى سۆزلەر (13 ـ باب 20 ــ 25 ـ ئايەتلەر)

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

ئوغۇل پەرىشتىلەردىن ئۈستۈندۇر

1 [1] قەدىمكى زامانلاردا، خۇدا ئەجدادلىرىمىزغا پەيغەمبەرلەر ئارقىلىق
ھەر خىل يوللار بىلەن نۇرغۇن قېتىم سۆزلىگەنىدى. [2] مۇشۇ ئاخىرقى
ۋاقىتلاردا بولسا بىزگە ئۆز ئوغلى ئارقىلىق سۆزلىدى. خۇدا كائىناتنى ئوغلى
ئارقىلىق ياراتتى ۋە ئوغلىنى پۈتكۈل مەۋجۇداتنىڭ مىراسخورى قىلىپ
بېكىتتى. [3] ئۇ ئاتىسى خۇدانىڭ ئۇلۇغلۇقىدىن پارلىغان نۇر، ئاتىسىنىڭ
تەبىئىتىنىڭ ھەقىقىي ئوبرازىدۇر. ئۇ ئۆز سۆزىنىڭ قۇدرىتى بىلەن پۈتكۈل
كائىناتنىڭ مەۋجۇتلۇقىنى داۋاملاشتۇرماقتا. ئۇ ئۆزىنى قۇربان قىلىش
بەدىلىگە ئىنسانلارنىڭ گۇناھلىرىدىن پاكلىنىش يولىنى ئېچىپ بەرگەندىن
كېيىن، ئەرشتىكى خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا ئولتۇردى. [4] دېمەك، ئوغۇلغا
بېرىلگەن مەرتىۋە پەرىشتىلەرنىڭكىدىن كۆپ ئۈستۈن بولغىنىدەك، ئوغۇلنىڭ
ئۆزىمۇ ئۇلاردىن كۆپ ئۈستۈندۇر.
[5] چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق دېيىلگەن: «سەن مېنىڭ

ئوغلۇمسەن، بۈگۈن مەن سېنىڭ ئاتاڭ ئىكەنلىكىمنى جاكارلىدىم.» بۇ سۆزنى
خۇدا ھەرقانداق بىر پەرىشتىسىگە دېگەن ئەمەس، شۇنداقلا خۇدا يەنە
ھېچقانداق بىر پەرىشتە توغرۇلۇق: «مەن ئۇنىڭغا ئاتا بولىمەن، ئۇمۇ ماڭا
ئوغۇل بولىدۇ.» دېگەنمۇ ئەمەس. [6] ھالبۇكى، خۇدا ئۆزىنىڭ ئەڭ ئالىي
ھوقۇقلۇق بىردىنبىر ئوغلىنى يەر يۈزىگە ئەۋەتكەندە، «پۈتكۈل پەرىشتىلەر
ئۇنىڭغا سەجدە قىلسۇن» دېگەن.
[7] خۇدا پەرىشتىلەر ھەققىدە: «خۇدا خىزمەتكارلىرى بولغان ئۆز
پەرىشتىلىرىنى شامال ھەم ئوت يالقۇنى قىلار» دېگەن بولسا، [8] ئوغلىغا:

«سەن خۇداسەن، تەختىڭ مەڭگۈلۈكتۇر.
سەن ئادىللىق بىلەن ھوقۇق يۈرگۈزىسەن.
[9] ھەققانىيەتنى سۆيدۈڭ، ناھەقلىقتىن نەپرەتلەندىڭ.
شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدا ــ سېنىڭ ئىگەڭنىڭ ساڭا ئاتا قىلغان
شان ـ شۆھرەت ۋە پەخرىي شادلىقى ھەمراھلىرىڭغا ئاتا
قىلغىنىدىن كۆپ زىيادىدۇر» دېگەن.

[10] خۇدا ئوغلىغا يەنە مۇنداق دېگەن:

«ئى رەب، سەن ھەممىدىن بۇرۇن زېمىنىنىڭ ئاساسىنى
سالدىڭ،*
ئاسمانمۇ سېنىڭ قوللىرىڭنىڭ ئىجادىيىتىدۇر.
[11] ئۇلار يوقىلىدۇ، لېكىن سەن مەڭگۈ يوقالمايسەن.

* 10. بۇ ئايەتتە خۇدا ھەزرىتى ئەيسانى رەب دەپ، ئۇنىڭ ئۆزى بىلەن بىر ۋە ئوخشاش
ئىكەنلىكىنى تەكىتلىگەن. «كولوسىلىقلار» 1ـ باب، 15 ــ 17ـ ئايەتلەرگە قارالسۇن.

ئاسمان ـ زېمىن كىيىم ـ كېچەكتەك كونىرايدۇ.
[12] ئۇلارنى خۇددى كونا چاپاننى يىغىشتۇرغاندەك پۈرلەپ
يىغىشتۇرىسەن.
كىيىم ـ كېچەك يەڭگۈشلەنگەندەك،
ئاسمان ـ زېمىنمۇ يەڭگۈشلىنىدۇ.
لېكىن، سەن ئەسلا ئۆزگەرمەيسەن.
ھاياتلىقىڭ ئاخىرلاشمايدۇ.»

[13] خۇدا ئۆز ئوغلىغا دېگەن مۇنۇ سۆزنى پەرىشتىلەرنىڭ بىرەرسىگە
دەپ باققان ئەمەس:

«مەن سېنىڭ دۈشمەنلىرىڭنى
ئايىغىڭ ئاستىدا دەسسەتكۈچە،
مېنىڭ ئوڭ يېنىمدا ئولتۇرغىن!»

[14] شۇنداق ئىكەن، پۈتكۈل پەرىشتىلەر پەقەت خۇدانىڭ
خىزمەتكارلىرىدۇر. ئۇلار قۇتقۇزۇلىدىغانلارغا خىزمەت قىلىش ئۈچۈن خۇدا
تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن روھلاردۇر.

قۇتقۇزۇلۇشقا سەل قارىماسلىق

2 [1] شۇڭا، ھەقىقەتتىن يىراقلىشىپ كەتمەسلىكىمىز ئۈچۈن، ئاڭلىغان
ھەقىقەتتە تېخىمۇ چىڭ تۇرۇشىمىز كېرەك. [2] پەرىشتىلەر ئارقىلىق
مۇسا پەيغەمبەرگە يەتكۈزۈلگەن تەۋرات قانۇنىنىڭ ھەق ئىكەنلىكى
ئىسپاتلانغان ھەم شۇ قانۇنغا خىلاپلىق قىلغانلار ياكى ئىتائەت قىلىشقا سەل

قارىغانلارنىڭ ھەممىسى تېگىشلىك جازاسىنى تارتقان. [3] شۇنداق ئىكەن، شۇنچە ئۇلۇغ قۇتقۇزۇلۇشقا كۆز يۇمساق، قانداقمۇ شۇ جازادىن قېچىپ قۇتۇلالايمىز؟! قۇتقۇزۇلۇش خەۋىرىنى دەسلەپتە رەببىمىز ئۆزى ئېيتقان، ئۇنى بىۋاسىتە ئاڭلىغانلار بۇ قۇتقۇزۇلۇشنىڭ ھەقلىقى توغرىسىدا بىزگە گۇۋاھلىق بەرگەن. [4] خۇدا كۆرسەتكەن ھەر خىل مۆجىزە، كارامەت ۋە قۇدرەتلىك ئىشلار، شۇنداقلا ئۆز ئىرادىسى بويىچە ئېتىقادچىلارغا مۇقەددەس روھنىڭ ھەدىيىلىرىنى ئاتا قىلىش ئارقىلىق بۇنىڭغا گۇۋاھلىق بەردى.

ئىنسانلارنى قۇتقۇزۇلۇش يولىغا باشلىغۇچى

[5] مەن دەۋاتقان كەلگۈسى دۇنيانى خۇدا پەرىشتىلەرنىڭ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ بەرگىنى يوق. [6] بۇ ھەقتە مۇقەددەس يازمىلارنىڭ بىر يېرىدە مۇنداق گۇۋاھلىق بېرىلگەن:

«ئى خۇدا، ئادەم نېمىتى، سەن ئۇنىڭغا شۇنچە غەمخورلۇق قىلغۇدەك؟
ئادەم بالىسى نېمىتى، سەن ئۇنىڭغا شۇنچە كۆڭۈل بۆلگۈدەك؟
[7] گەرچە ئۇنى پەرىشتىلەردىن بىرئاز* تۆۋەن قىلغان بولساڭمۇ،
شان ـ شەرەپ ۋە ھۆرمەت تاجىنى ئۇنىڭغا كىيدۈرۈپ،
[8] بارلىق مەۋجۇداتلارنى ئۇنىڭغا تىز پۈكتۈردۈڭ.»

«بارلىق مەۋجۇداتلارنى ئۇنىڭغا تىز پۈكتۈردۈڭ» دېگىنى، ھېچقانداق نەرسە ئۇنىڭ باشقۇرۇشىنىڭ سىرتىدا ئەمەس دېگەنلىكتۇر. بىراق، بارلىق مەۋجۇداتلارنىڭ ئۇنىڭغا تىز پۈكتۈرۈلگىنىنى تېخى كۆرمىدۇق. [9] لېكىن، ھازىر

*7. ياكى «بىر مەزگىل».

بىز ئۆزىنى قۇربان قىلىش سەۋەبىدىن شان ـ شەرەپ ۋە ھۆرمەت تاجى كىيدۈرۈلگەن ئەيسا مەسىھنى كۆردۇق. ئۇ خۇدانىڭ مېھىر ـ شەپقىتى بىلەن پۈتكۈل ئىنسانلارنى دەپ، بىر مەزگىل پەرىشتىلەردىن تۆۋەن قىلىنىپ، ئۆلۈمنىڭ تەمىنى تېتىدى.

[10] پۈتكۈل مەۋجۇداتنى ئۆزى ئۈچۈن ۋە ئۆزى ئارقىلىق ياراتقان خۇدا نۇرغۇن پەرزەنتلەرنى ئۆزىنىڭ شان ـ شەرىپىدىن بەھرىمەن قىلىش ئۈچۈن، ئۇلارنى قۇتقۇزۇلۇشقا ئېلىپ بارغۇچى ئەيسا مەسىھنى ئازاب ـ ئوقۇبەت ئارقىلىق كامالەتكە يەتكۈزۈشنى مۇۋاپىق كۆردى. [11] ئىنسانلارنى پاك قىلغۇچى ئەيسا مەسىھ بىلەن پاك قىلىنغان ئىنسانلار ھەممىسى بىر ئاتىدىندۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەيسا مەسىھ ئۇلارنى «قېرىنداش» دېيىشتىن نومۇس قىلماي، [12] خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغاندەك، خۇداغا:

«نامىڭنى قېرىنداشلىرىمغا جاكارلايمەن،
جامائەتچىلىك ئىچىدە سېنى قوشاقتا قېتىپ مەدھىيىلەيمەن»
دېگەن.

[13] ئۇ يەنە: «مەن ساڭا ئىشىنىمەن» ۋە «قاراڭلار، مانا مەن بۇ يەردە خۇدا ماڭا ئاتا قىلغان پەرزەنتلەر بىلەن بىللە» دېگەن.

[14] پەرزەنتلەرنىڭ تېنى گۆش بىلەن قاننىڭ گەۋدىسى بولغاچقا، ئەيسا مەسىھمۇ شۇ پەرزەنتلەرنىڭكىگە ئوخشاش گەۋدىدە بولدى. بۇنداق قىلىشتىن مەقسەت، ئۇ ئۆز ئۆلۈمى ئارقىلىق ئۆلۈم ھوقۇقىنى تۇتقان شەيتاننىڭ كۈچىنى* بىكار قىلىپ، [15] ئۆمۈر بويى ئۆلۈم قورقۇنچىنىڭ قۇلى

*14. گەرچە شەيتان ئىنسانلارنى بىۋاستە ھالاك قىلالمىسىمۇ، بىراق ئىنسانلارنى گۇناھ قىلىشقا ئازدۇرۇش ئارقىلىق ھالاك قىلالايدۇ. چۈنكى، ئازدۇرۇشنىڭ ئاقىۋىتى گۇناھ، گۇناھنىڭ ئاقىۋىتى بولسا مەڭگۈلۈك ئۆلۈمدۇر.

بولغانلارنىڭ ھەممىسىنى ئازادلىققا ئېرىشتۈرۈش ئۈچۈن ئىدى. [16] ناھايىتى
روشەنكى، ئەيسا مەسىھ پەرىشتىلەرگە ئەمەس، ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادلىرىغا
ياردەم بېرىشكە كەلدى. [17] شۇڭا، ئۇ ھەر جەھەتتىن قېرىنداشلىرىغا ئوخشاش
بولۇشى كېرەك ئىدى. شۇنداق بولغاندا، ئۇ خۇدانىڭ خىزمىتىدە رەھىمدىل ۋە
سادىق باش روھانىي بولۇپ، ئىنسانلارنىڭ گۇناھلىرىنى خۇدانىڭ
كەچۈرۈشىگە ئېرىشتۈرىدىغان قۇربانلىقنى بېرەلەيتتى. [18] ئۇ سىناقلارنى ئۆز
بېشىدىن كەچۈرۈپ، ئازاب چەككەچكە، سىناقلارغا دۇچ كەلگەنلەرگە
ياردەم بېرەلەيدۇ.

ئەيسا مەسىھ مۇسا پەيغەمبەردىن ئۈستۈن

3 [1] شۇنداق ئىكەن، ئەي ماڭا ئوخشاش ئەرشكە چاقىرىلغان، خۇداغا
ئاتالغان قېرىنداشلار، ئۆزىمىز ئېتىراپ قىلغان، خۇدانىڭ ئەلچىسى ۋە
باش روھانىيسى بولغان ئەيسا مەسىھ توغرۇلۇق ئويلىنىپ كۆرۈڭلار.
[2] خۇددى مۇسا پەيغەمبەر خۇدانىڭ ئائىلىسىدە* خىزمەت قىلغاندا خۇداغا
سادىق بولغاندەك، ئەيسا مەسىھمۇ ئۆزىنى تەيىنلەپ خىزمەتكە قويغان
خۇداغا سادىق بولدى. [3] لېكىن، ئۆي سالغۇچى ئۆزى سالغان ئۆيدىنمۇ ئارتۇق
ماختىنىشقا سازاۋەر بولغىنىدەك، ئەيسا مەسىھمۇ مۇسا پەيغەمبەردىن
ئارتۇق شان ـ شەرەپكە لايىقتۇر. [4] ئەلۋەتتە، ھەممە ئۆينىڭ بەرپا
قىلغۇچىسى باردۇر، پۈتۈن مەۋجۇداتنىڭ بەرپا قىلغۇچىسى بولسا خۇدادۇر.
[5] مۇسا پەيغەمبەر بىر خىزمەتكار بولۇش سالاھىيىتى بىلەن خۇدانىڭ
ئائىلىسىدە سادىقلىق بىلەن خىزمەت قىلغان. ئۇنىڭ خىزمىتى بولسا خۇدانىڭ

*2. خۇدانىڭ ئائىلىسى ــ سۆزمۇسۆز تەرجىمىسى «خۇدانىڭ ئۆيى» بولۇپ، مۇسا پەيغەمبەر زامانىدا بۇ سۆز ئارقىلىق ئىسرائىل خەلقى كۆزدە تۇتۇلغانىدى. ھەزرىتى ئەيسا كەلگەندىن كېيىن بولسا پۈتۈن ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى كۆزدە تۇتۇلىدۇ.

كېيىنكى ۋاقىتلاردا ئاشكارىلىماقچى بولغان ھەقىقەتلىرىگە زېمىن ھازىرلاشتىن ئىبارەت ئىدى. [6] لېكىن، ئەيسا مەسىھ بولسا ئوغۇل بولۇش سالاھىيىتى بىلەن خۇدانىڭ ئائىلىسىنى سادىقلىق بىلەن باشقۇردى. ئەگەر بىز جاسارىتىمىزنى ۋە ئىپتىخارلىنىدىغان ئۈمىدىمىزنى ئاخىرغىچە داۋاملاشتۇرساق، خۇدانىڭ ئاشۇ ئائىلىسىگە تەۋە بولغان بولىمىز.

ئېتىقادسىزلىق ھەققىدە ئاگاھلاندۇرۇش

[7-8] شۇڭا، مۇقەددەس يازمىلاردا مۇقەددەس روھنىڭ دېگىنىدەك،

«بۈگۈن خۇدانىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىغىنىڭلاردا،
ئەجدادلىرىڭلار خۇداغا ئاسىيلىق قىلغان
ۋە چۆلدە ئۇنى سىنىغان كۈنلەردىكىدەك جاھىللىق قىلماڭلار.
[9] گەرچە ئەجدادلىرىڭلار قىلغانلىرىمىنى ئۇدا قىرىق يىلغىچە
كۆرگەن بولسىمۇ،
يەنىلا مېنىڭ سەۋر ـ تاقىتىمنى سىنىغانىدى.
[10] شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۇ زاماننىڭ كىشىلىرىگە غەزەپلەندىم
ۋە دېدىمكى: ‹ئۇلارنىڭ قەلبى مەندىن يىراق.
مېنىڭ يولۇمنى چۈشەنمەيدۇ.
[11] شۇڭا، غەزەپلەنگىنىمدە قەسەم قىلغىنىمدەك،
ئۇلار ئارامىلىقىمدىن ھەرگىزمۇ بەھرىمەن بولالمايدۇ.›»

[12] ئەي قېرىنداشلار، ھەرقايسىڭلار قەلبىڭلارنىڭ يامان نىيەت ۋە ئېتىقادسىزلىققا تولۇپ، مەڭگۈ ھايات خۇدادىن يۈز ئۆرۈمەسلىكىگە دىققەت قىلىڭلار. [13] ھېچقايسىڭلارنىڭ قەلبىنىڭ گۇناھنىڭ ئازدۇرۇشى بىلەن

جاھىللاشماسلىقى ئۈچۈن، «بۈگۈن»لا بولىدىكەن، بىر ـ بىرىڭلارنى
رىغبەتلەندۈرۈڭلار. [14] دەسلەپتىكى ئىشەنچىمىزنى بوشاشتۇرماي ئاخىرغىچە
داۋاملاشتۇرساقلا، ئەيسا مەسىھ بىلەن بىللە ھەممىدىن ئورتاق بەھرىمەن
بولىمىز.
[15] يۇقىرىدا ئېيتىلغىنىدەك،

«بۈگۈن خۇدانىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىغىنىڭلاردا،
ئەجدادلىرىڭلار خۇداغا ئاسىيلىق قىلغان كۈنلەردىكىدەك
جاھىللىق قىلماڭلار.»

[16] خۇدانىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ تۇرۇپ، ئۇنىڭغا ئاسىيلىق قىلغانلار كىملەر
ئىدى؟ مۇسا پەيغەمبەر غەلىبىلىك ھالدا مىسىردىن ئېلىپ چىققان ئاشۇ
ئىسرائىللارنىڭ ھەممىسى ئەمەسمۇ؟ [17] خۇدا قىرىق يىل كىملەرگە
غەزەپلەندى؟ يەنىلا شۇ گۇناھ ئۆتكۈزۈپ، جەسەتلىرى چۆلدە قالغانلارغا
ئەمەسمۇ؟ [18] خۇدا كىملەرنى ئۆز ئاراملىقىدىن بەھرىمەن قىلماسلىققا قەسەم
قىلدى؟ خۇداغا ئىتائەت قىلمىغانلارنى ئەمەسمۇ؟ [19] بۇلاردىن
كۆرۈۋالالايمىزكى، ئۇلار ئېتىقادسىز بولغانلىقى ئۈچۈن، خۇدانىڭ ئاراملىقىدىن
بەھرىمەن بولالمىدى.

خۇدانىڭ ئاراملىقى ھەققىدىكى ۋەدە

4 [1] بىراق، خۇدانىڭ ئاراملىقىدىن بەھرىمەن بولۇش توغرىسىدىكى
ۋەدىسى بىز ئۈچۈن ئىناۋەتلىكتۇر. شۇڭا، ئارىمىزدىكى بىرەرسىنىڭمۇ
چۈشۈپ قېلىشىدىن ئېھتىيات قىلايلى. [2] خۇدانىڭ ئاراملىقى ھەققىدىكى بۇ
خۇش خەۋەر خۇددى چۆلدىكى ئىسرائىللارغا ئاڭلىتىلغاندەك بىزلەرگىمۇ

ئاڭلىتىلدى. لېكىن، ئۇلارنىڭ ئاڭلىغانلىرى ئېتىقادى بىلەن يۇغۇرۇلمىغانلىقتىن، ئۇلارغا ھېچقانداق پايدىسى بولمىغاندى. [3] بىز ئېتىقادچىلار بۇ ئاراملىقتىن بەھرىمەن بولالايمىز. لېكىن، ئىشەنمىگەنلەرگە كەلسەك، دەل خۇدانىڭ ئېيتقىنىدەك:

«شۇڭا، غەزەپلەنگىنىمدە قەسەم قىلغىنىمدەك،
ئۇلار ئاراملىقىمدىن ھەرگىز بەھرىمەن بولالمايدۇ.»

خۇدا دۇنيانى ياراتقاندىلا، ھەممە ئىشنى تاماملىغانىدى. [4] چۈنكى، يارىتىلىشنىڭ يەتتىنچى كۈنى ھەققىدە مۇقەددەس يازمىلارنىڭ بىر ئايىتىدە مۇنداق دېيىلگەن: «يەتتىنچى كۈنى كەلگەندە، خۇدا يارىتىش ئىشىنى تاماملاپ ئارام ئالدى.» دېمەك، خۇدانىڭ ئاراملىقى ئاللىبۇرۇن مەۋجۇت ئىدى. [5] بىراق، يۇقىرىدا ئېيتىلغاندەك خۇدا: «ئۇلار ئاراملىقىمدىن ھەرگىز بەھرىمەن بولالمايدۇ» دېگەن.

[6] بۇنىڭدىن بىلىمىزكى، خۇدانىڭ ئاراملىقى توغرىسىدىكى بۇ خۇش خەۋەرنى ئاۋۋال ئاڭلىغانلار خۇداغا ئىتائەتسىزلىك قىلغانلىقى ئۈچۈن، ئاراملىقتىن بەھرىمەن بولالمىدى. لېكىن، بۇ ئاراملىقتىن چوقۇم بەھرىمەن بولالايدىغانلار بار. [7] شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدا ئەنە شۇ ئاراملىقتىن بەھرىمەن بولالايدىغانلارنى كۆزدە تۇتۇپ، ئۇزاق ۋاقىتتىن كېيىن مەلۇم بىر كۈننى «بۈگۈن» دەپ بېكىتىپ، بۇرۇن ئېيتقان تۆۋەندىكى سۆزلەرنى داۋۇت پادىشاھ ئارقىلىق زەبۇردا يەنە ئېيتقان:

«بۈگۈن خۇدانىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىغىنىڭلاردا،
جاھىللىق قىلماڭلار.»

[8] ئەگەر خۇدانىڭ ئارامىلىقى ئەجدادىمىز يەشۇ* ئىسرائىللارنى خۇدا بېرىشكە ۋەدە قىلغان قانان زېمىنىغا باشلاپ كىرگەندىكى ئارامىلىق بولسىدى، خۇدا كېيىن يەنە ئارامىلىق ھەققىدە توختىلىپ، «بۈگۈن» دېمىگەن بولاتتى. [9] قىسقىسى، خۇدانىڭ يەتتىنچى كۈندىكى ئارامىلىقى خۇدانىڭ ئۆز بەندىلىرىنى كۈتۈۋاتىدۇ.

[10] خۇدانىڭ ئارامىلىقىغا كىرگۈچىلەر خۇددى خۇدا دۇنيانى يارىتىش ئىشىدىن ئارام ئالغاندەك، ئۆزلىرىنىڭ ئىشلىرىدىن ئارام ئالىدۇ. [11] شۇڭا، خۇداغا ئەنە شۇ ئىسرائىللاردەك ئىتائەتسىزلىك قىلىپ، يىقىلىپ چۈشمەسلىكىمىز ئۈچۈن، ھەربىرىمىز بۇ ئارامىلىقتىن بەھرىمەن بولۇشقا تىرىشايلى.

[12] خۇدانىڭ سۆزى ھاياتىي كۈچكە ئىگە بولغان ئۈنۈملۈك سۆزدۇر. ئۇ ھەرقانداق قوش بىسلىق قىلىچتىنمۇ ئىتتىك بولۇپ، جان بىلەن روھنى، يىلىك بىلەن بوغۇملارنى بىر-بىرىدىن ئايرىۋېتەلىگۈدەك ئۆتكۈرلۈك بىلەن كىشىلەرنىڭ كۆڭلىگە كىرىپ، ئۇلارنىڭ يوشۇرۇن ئارزۇ-ھەۋەس ۋە ئوي-پىكىرلىرىنى پاش قىلىدۇ. [13] خۇدادىن يوشۇرۇنالايدىغان ھېچقانداق مەۋجۇدات يوقتۇر. بىز ھېساب بېرىدىغان خۇدا ئالدىدا ھەممە نەرسە ئوچۇق-ئاشكارىدۇر.

باش روھانىيمىز ئەيسا مەسىھ

[14] خۇدانىڭ ئوغلى ئەيسا مەسىھ بىزنىڭ ئەرشكە چىقىپ كەتكەن ئۇلۇغ باش روھانىيمىز بولغاچقا، ئېتىراپ قىلغان ئېتىقادىمىزدا چىڭ تۇرايلى. [15] چۈنكى، بىزنىڭ بۇ باش روھانىيمىز ئاجىزلىقلىرىمىزغا ھېسداشلىق قىلماي

---

*8. يەشۇ مۇسا پەيغەمبەرنىڭ ئىزباسارى بولۇپ، ئۇ ئىسرائىل خەلقىنى خۇدا ۋەدە بەرگەن زېمىنغا باشلاپ بارغان.

قالمايدۇ. ئۇمۇ بىزگە ئوخشاش ھەر خىل سىناقلارغا دۇچ كەلگەن، لېكىن
گۇناھ سادىر قىلىپ باقمىغاندۇر. 16 شۇڭا، يۈرىكىمىز توق ھالدا مېھىر ـ
شەپقەتلىك خۇدانىڭ تەختىگە يېقىنلىشايلى. بۇنىڭ بىلەن، خۇدانىڭ
رەھىم ـ شەپقىتىگە ئېرىشىپ، ئېھتىياجلىق ۋاقتىمىزدا ياردەمگە ئىگە
بولالايمىز.

5

1 ھەر قېتىملىق باش روھانىي كىشىلەر ئارىسىدىن تاللىنىپ، ئۆز
خەلقىگە ۋاكالىتەن خۇداغا خىزمەت قىلىشقا تەيىنلىنىپ، ئۇلارنىڭ
خۇداغا ئاتالغان ھەدىيىلىرىنى ۋە گۇناھلىرى ئۈچۈن قىلغان قۇربانلىقلىرىنى
خۇداغا سۇنىدۇ 2 ۋە خۇدانىڭ يولىنى بىلمەي يولدىن چەتنىگەنلەرگە
مۇلايىملىق بىلەن مۇئامىلە قىلالايدۇ، چۈنكى ئۇنىڭمۇ نۇرغۇن ئاجىزلىقلىرى
بار. 3 شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۇ خەلقىنىڭ گۇناھلىرى ئۈچۈنلا ئەمەس، ئۆز
گۇناھلىرى ئۈچۈنمۇ قۇربانلىق سۇنۇشى كېرەك. 4 ھېچبىر كىشى باش روھانىي
مەرتىۋىسىگە ئۆزلۈكىدىن ئېرىشەلمەيدۇ، پەقەت ھارۇنغا* ئوخشاش، خۇدا
تەرىپىدىن چاقىرىلغاندىلا بۇ مەرتىۋىگە ئېرىشەلەيدۇ. 5 خۇددى شۇنىڭدەك
ئەيسا مەسىھمۇ باش روھانىي مەرتىۋىسىگە ئۆزلۈكىدىن ئېرىشكەن ئەمەس.
بەلكى خۇدا ئۇنى تەيىنلەپ، ئۇنىڭغا:

«سەن مېنىڭ ئوغلۇمسەن،
بۈگۈن مەن سېنىڭ ئاتاڭ ئىكەنلىكىمنى جاكارلىدىم» دېگەن.

6 مۇقەددەس يازمىلارنىڭ يەنە بىر يېرىدە خۇدا ئۇنىڭغا:

*4. «مىسىردىن چىقىش» 28 ـ باب 1 ـ ئايەتتە خاتىرىلەنگىنىدەك، خۇدا مۇسا پەيغەمبەرگە
ئاكىسى ھارۇننى ئىسرائىللارنىڭ تۇنجى باش روھانىيسى قىلىپ تەيىنلەش ھەققىدە ئەمر بەرگەن.
ھارۇن لاۋىي قەبىلىسىدىن ئىدى.

«سەن مالكىسەدەققا* ئوخشاش تەرتىپتە تەيىنلەنگەن
مەڭگۈلۈك روھانىيسەن» دېگەن.

[7] ئەيسا مەسىھ يەر يۈزىدىكى ۋاقتىدا، ئۆزىنى ئۆلۈمدىن قۇتقۇزالايدىغان خۇدانىڭ ئالدىدا قاتتىق يىغلاپ تۇرۇپ، كۆز ياشلىرى بىلەن دۇئا ـ تىلاۋەت قىلغان. ئۇنىڭ ئىخلاسمەنلىكىدىن دۇئالىرى خۇداغا يەتكەنىدى. [8] گەرچە ئۇ خۇدانىڭ ئوغلى بولسىمۇ، ئازاب چېكىش جەريانىدا ئىتائەتمەن بولۇشنى ئۆگەنىدى. [9] ئۇ مانا مۇشۇنداق پۈتۈنلەي ئىتائەتمەن بولغاچقا، مۇكەممەل باش روھانىي بولۇش ھۆددىسىدىن چىقىپ، ئۆزىگە ئىتائەت قىلغۇچىلارنىڭ ھەممىسى ئۈچۈن مەڭگۈلۈك قۇتقۇزۇلۇش مەنبەسى بولدى. [10] ئۇ خۇدا تەرىپىدىن خۇددى مالكىسەدەققا ئوخشاش تەرتىپتە باش روھانىي قىلىپ جاكارلاندى.

ئېتىقادتىن يانماسلىققا ئاگاھلاندۇرۇش

[11] بۇ ھەقتە ئېيتىشقا تېگىشلىك نۇرغۇن سۆزلىرىم بار، لېكىن چۈشىنەي دېمەي ئاڭلاپلا قويساڭلار، بۇنى سىلەرگە چۈشەندۈرۈش تەس. [12] گەرچە سىلەر ئاللىبۇرۇن تەلىم بەرگۈچى بولۇشقا تېگىشلىك بولساڭلارمۇ، بىراق ئەمەلىيەتتە سىلەر يەنىلا باشقىلارنىڭ خۇدانىڭ سۆزى توغرىسىدىكى ئاساسىي بىلىملەرنى باشتىن ئۆگىتىشىگە موھتاجسىلەر. دېمەك، سىلەرگە يېمەكلىك ئەمەس، بەلكى يەنىلا سۈت كېرەك. [13] چۈنكى، پەقەت سۈتكىلا تايىنىدىغانلار بوۋاقتىن پەرقسىز بولۇپ، ئۇلاردا ھەققانىيەت ھەققىدىكى تەلىملەرنى ئىگىلەش تەجرىبىسى كەمدۇر. [14] يېمەكلىك بولسا يېتىلگەنلەر

*6. 7 ـ باب 1 ـ ، 2 ـ ئايەتلەرگە قاراڭسۇن.

ئۈچۈندۇر. چۈنكى، ئۇلارنىڭ ئېگى يېتىلىش جەريانىدا ياخشى-يامانىنى
پەرق ئېتىشكە كۆنگەندۇر.

6 1-2 شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۆلۈمگە ئېلىپ بارىدىغان يامانلىقلاردىن يېنىش،
خۇداغا ئىشىنىش، چۆمۈلدۈرۈلۈشنى قوبۇل قىلىش، باشقىلارغا قول
تەگكۈزۈپ دۇئا قىلىش، تىرىلدۈرۈلۈش ۋە مەڭگۈلۈك ھۆكۈم قاتارلىق
تەلىملەرگە قايتا ئاساس سالىمىز، دەپ ئولتۇرمايلى. ئەيسا مەسىھ
توغرىسىدىكى بۇ خىل باشلانغۇچ تەلىملەردە توختاپ قالماي، يېتىلىشكە
قاراپ ماڭايلى. 3 خۇدا خالىسا، بىز شۇنداق قىلىمىز.
4 بەزى ئادەملەرنى تۇۋا قىلدۇرۇپ، قايتىدىن خۇدا يولىغا باشلاش
مۇمكىن ئەمەس. چۈنكى، ئۇلار بىر چاغلاردا خۇدانىڭ نۇرى بىلەن
يورۇتۇلغان، خۇدانىڭ ئىلتىپاتىدىن بەھرىمەن بولغان، مۇقەددەس روھقا
ئورتاق بولغان، 5 خۇدانىڭ سۆزىنىڭ ياخشىلىقىنى ۋە كېلىدىغان زاماندا خۇدا
ئايان قىلىدىغان قۇدرەتلەرنى ھېس قىلغان بولسىمۇ، 6 ۋەھالەنكى ئۇلار
خۇدادىن ۋاز كەچتى، خۇدانىڭ ئوغلىنى رەت قىلدى. بۇ، خۇدانىڭ ئوغلىنى
كرېستكە قايتا مىخلىغان ھەمدە ئۇنىڭغا داغ كەلتۈرگەن بىلەن باراۋەردۇر.
7 پات-پات ياغقان يامغۇردىن تېرىغۇچىلارغا پايدىلىق زىرائەتلەرنى
ئۆستۈرۈپ بەرگەن يەر خۇدادىن بەرىكەت ئالىدۇ. 8 ئەكسىچە، تىكەن ۋە
قامغاق ئۆستۈرگەن يەر پايدىسىزلىقىدىن خۇدانىڭ لەنىتىگە قېلىپ، ئاخىرى
كۆيدۈرۈلىدۇ.
9 سىلەرگە كەلسەم، قەدىرلىك قېرىنداشلار، گەرچە يۇقىرىقى ئىشلارنى
تىلغا ئالغان بولساممۇ، ئەھۋالىڭلارنىڭ بۇنىڭدىن ياخشى ئىكەنلىكىگە ۋە
قۇتقۇزۇلۇشقا ئېلىپ بارىدىغان يولدا مېڭىۋاتقانلىقىڭلارغا ھەقىقىي
ئىشىنىمەن. 10 خۇدا ئادالەتسىز ئەمەستۇر. ئۇ ھەرگىز سىلەرنىڭ ئۇنىڭغا
سىڭدۈرگەن ئەجرىڭلار ۋە ئېتىقادچىلارغا قىلىپ كېلىۋاتقان خىزمىتىڭلار

ئارقىلىق كۆرسەتكەن مېھىر ـ مۇھەببىتىڭلارنى ئۇنتۇمايدۇ. [11] پۈتۈن ئۈمىدىڭلارنىڭ ئەمەلگە ئېشىشى ئۈچۈن، ھەربىرىڭلارنىڭ ئاخىرغىچە شۇنداق غەيرەت قىلىشىڭلارنى ئارزۇ قىلىمىز. [12] شۇنداق بولغاندا، قاشاڭلاردىن بولماي، بەلكى ئۆز ئېتىقادى ۋە سەۋرچانلىقى بىلەن خۇدانىڭ ۋەدىسىگە ئېرىشىدىغانلارنى ئۈلگە قىلىدىغانلاردىن بولىسىلەر.

خۇدانىڭ ۋەدىسى جەزمەن ئەمەلگە ئاشىدۇ

[13] خۇدادىن ئۈستۈن تۇرىدىغان ھېچكىم بولمىغاچقا، خۇدا ئىبراھىمغا ۋەدە قىلغاندا، ئۆز نامى بىلەن قەسەم قىلىپ مۇنداق دېدى: [14] «ساڭا چوقۇم بەخت ئاتا قىلىپ، نۇرغۇن ئەۋلادلارنى بېرىمەن.» [15] شۇنىڭ بىلەن، ئىبراھىم سەۋر ـ تاقەت بىلەن كۈتۈپ، خۇدانىڭ ۋەدىسىگە ئېرىشتى.

[16] ئىنسانلار ئۆزلىرىدىن ئۈستۈن تۇرىدىغان بىرىنى تىلغا ئېلىپ، قەسەم قىلىدۇ. قەسەم ئىسپات ھېسابلانغانلىقى ئۈچۈن، ھەر خىل تالاش ـ تارتىشلارغا خاتىمە بېرىدۇ. [17] شۇنىڭدەك، خۇدا ئۆز ۋەدىسىگە ئېرىشىدىغان كىشىلەرگە ئۆز ئىرادىسىنىڭ ئۆزگەرمەيدىغانلىقىنى ئوچۇق بىلدۈرۈش ئۈچۈن، ۋەدە بەرگەندە قەسەم قىلدى. [18] خۇدانىڭ بىزگە بەرگەن ۋەدىسى ۋە قەسىمى ھەرگىز ئۆزگەرمەيدۇ. چۈنكى، خۇدا يالغان سۆزلىمەيدۇ. شۇڭا، خۇدادىن پاناھلىنىۋاتقان بىزلەر ئۇنىڭ ۋەدىسى ۋە قەسىمىدىن كۆپ ئىلھامغا ئېرىشىپ، كۆز ئالدىمىزدىكى ئۈمىدتە ئىشەنچ بىلەن چىڭ تۇرالايمىز. [19] بۇ ئۈمىد ھاياتىمىزغا نىسبەتەن خۇددى چىڭ ئىلىنغان كېمە لەڭگىرىدەك مۇستەھكەم بولۇپ، ئۇ بىزنى ئەرشتىكى ئىبادەتخانا پەردىسىدىن ئۆتۈپ، ئەڭ مۇقەددەس جايغا كىرىشكە يېتەكلەيدۇ. [20] ئەيسا مەسىھ بىزگە يول ئېچىش ئۈچۈن، ئۇ يەرگە بىزدىن ئاۋۋال كىرگەن بولۇپ، بىزلەر ئۈچۈن مالكىسىدىقتا ئوخشاش تەرتىپتىكى مەڭگۈلۈك باش روھانىي بولدى.

مالكىسىدىق ھەققىدە

7 [1]مالكىسىدىق سالىم شەھىرىنىڭ پادىشاھى ھەم ئۇلۇغ خۇدانىڭ
روھانىيسى بولۇپ، ئىبراھىم بىرقانچە پادىشاھنى يېڭىپ جەڭدىن
قايتقان چاغدا، ئۇ ئىبراھىم بىلەن كۆرۈشكەن ۋە ئۇنىڭغا بەخت تىلىگەندى.
[2]ئىبراھىممۇ ئېرىشكەن ئولجىسىنىڭ ئوندىن بىر ئۈلۈشىنى ئۇنىڭغا ئاتىغانىدى.
مالكىسىدىق دېگەن ئىسمىنىڭ مەنىسى «ھەققانىيەت پادىشاھى»
دېگەنلىكتۇر. ئۇ سالىم شەھىرىنىڭ پادىشاھى بولۇپ، «سالىم پادىشاھى»
دېگەننىڭ مەنىسى «ئامانلىق پادىشاھى» دېگەنلىكتۇر. [3]مۇقەددەس
يازمىلاردا ئۇنىڭ ئاتا ـ ئانىسى، ئۇرۇق ـ ئەۋلادى، نەسەبى ھەمدە ئۇنىڭ
ھاياتىنىڭ باشلىنىشى ۋە ئاخىرلىشىشى توغرىسىدا بىرەر خاتىرە يوقتۇر. ئۇ
خۇددى خۇدانىڭ ئوغلىدەك مەڭگۈلۈك روھانىيدۇر.
[4]مالكىسىدىق نېمىدېگەن ئۇلۇغ ئادەم ـ ھە! ھەتتا ئەجدادىمىز
ئىبراھىممۇ ئولجىسىنىڭ ئوندىن بىرىنى ئۇنىڭغا ئاتىغان. [5]لاۋىينىڭ
ئەۋلادلىرىدىن روھانىي بولغانلار تەۋرات قانۇنى بويىچە خەلقتىن، يەنى ئۆز
قېرىنداشلىرىدىن، ئۇلارنىڭ ئۆزىگە ئوخشاش ئىبراھىمنىڭ نەسلى بولۇشىغا
قارىماي، تاپقىنىنىڭ ئوندىن بىر ئۈلۈشىنى يىغىشى كېرەك ئىدى. [6]لېكىن
مالكىسىدىققا كەلسەك، ئۇ لاۋىي قەبىلىسىدىن بولمىسىمۇ، ئىبراھىم ئېرىشكەن
ئولجىنىڭ ئوندىن بىر ئۈلۈشىنى قوبۇل قىلىپ، ئىبراھىمغا ــ خۇدانىڭ
ۋەدىسىگە ئىگە بولغان بىر ئادەمگە بەخت تىلىگەن. [7]شۈبھىسىزكى، بەخت
تىلىگۈچى بەختكە ئېرىشكۈچىدىن ئۈستۈندۇر. [8]ئوندىن بىر ئۈلۈشنى
يىغىدىغان لاۋىي روھانىيلار بەرىبىر ئۆلىدىغانلاردۇر. بىراق، ئىبراھىمدىن
ئوندىن بىر ئۈلۈشنى قوبۇل قىلغان مالكىسىدىق بولسا مۇقەددەس يازمىلاردا
گۇۋاھلىق بېرىلگەندەك يەنىلا ھاياتتۇر. [9]ھەتتا مۇنداق دېيىشكە بولىدۇكى،
ئوندىن بىر ئۈلۈشنى ئالىدىغان روھانىي لاۋىيلارمۇ ئەجدادى ئىبراھىم ئارقىلىق

مالكىسەدىققا ئوندىن بىر ئۈلۈشنى بەرگەن. [10] چۈنكى، مالكىسەدىق ئىبراھىمنى قارشى ئالغاندا لاۋىيلار تېخى تۇغۇلمىغان بولسىمۇ، ئۇلارنى يەنىلا ئەجدادى ئىبراھىمنىڭ ۋۇجۇدىدا، دەپ قاراشقا بولىدۇ. [11] ئىسرائىل خەلقىگە چۈشۈرۈلگەن تەۋرات قانۇنىدىكى روھانىيلىق تۈزۈمى لاۋىي قەبىلىسىنىڭ روھانىيلىرى ئارقىلىق يۈرگۈزۈلەتتى. بىراق، ئەگەر خۇدانىڭ ئىنسانلارنى گۇناھتىن پاك قىلىش مەقسىتى بۇ روھانىيلار ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشقان بولسا، ئۇنداقتا بۇ خىل تۈزۈم ئاساسىدا تەيىنلەنگەن ھارۇندەك تەرتىپتىكى ئەمەس، بەلكى مالكىسەدىقتەك تەرتىپتىكى يەنە بىر روھانىينىڭ كېلىشىنىڭ نېمە ھاجىتى بار ئىدى؟ [12] روھانىيلىق تەرتىپى ئۆزگەرتىلگەچكە، ئۇنىڭغا مۇناسىۋەتلىك روھانىيلىق تۈزۈمىمۇ ئۆزگەرتىلىشكە توغرا كېلىدۇ. [13] بۇ ئېيتىلۋاتقان سۆزلەر دەل ئەيسا مەسىھكە قارىتىلغان. ئۇ باشقا بىر قەبىلىدىن بولۇپ، بۇ قەبىلىدىن ھېچكىم قۇربانلىق سۇپىسىدا خىزمەتتە بولۇپ باقمىغان. [14] رەببىمىز ئەيسانىڭ يەھۇدا قەبىلىسىدىن ئىكەنلىكى ئېنىق. مۇسا پەيغەمبەر روھانىيلار ھەققىدە توختالغاندا، بۇ قەبىلە توغرىسىدا بىر نەرسە دېمىگەنىدى.

ئەيسا مەسىھ مالكىسەدىقتەك تەرتىپتىكى روھانىيدۇر

[15] مالكىسەدىقتەك تەرتىپتىكى باشقا بىر روھانىينىڭ مەيدانغا كېلىشى روھانىيلىق تۈزۈمىنىڭ ئۆزگەرتىلگەنلىكىنى تېخىمۇ ئېنىقلاشتۇردى. [16] ئۇنىڭ روھانىيلىققا تەيىنلىنىشى بولسا پۈتمەس ـ تۈگىمەس ھاياتلىق قۇدرىتىگە ئىگە بولغانلىقىدىن بولۇپ، ھەرگىز روھانىي بولغۇچى لاۋىي قەبىلىسىگە تەۋە بولۇش كېرەك دېگەن تۈزۈم بويىچە بولمىدى. [17] بۇ ھەقتە مۇقەددەس يازمىلاردا: «سەن مالكىسەدىققا ئوخشاش تەرتىپتە تەيىنلەنگەن مەڭگۈلۈك روھانىيسەن» دەپ گۇۋاھلىق بېرىلگەن. [18] ئالدىنقى تۈزۈم ئاجىزلىقى ۋە

پايدىسىزلىقى تۈپەيلىدىن كۈچىدىن قالدى. [19] چۈنكى، تەۋرات قانۇنى ھېچ كىشىنى كامالەتكە يەتكۈزەلمىدى. شۇڭا، ئۇنىڭ ئورنىغا بىزنى خۇداغا يېقىنلاشتۇرىدىغان تېخىمۇ ياخشى ئۈمىد بېرىلدى.

[20] ئۇنىڭ ئۈستىگە، بۇ ئۈمىد خۇدانىڭ قەسىمى بىلەن كاپالەتكە ئىگە قىلىندى. ئىلگىرى ئۆتكەن روھانىيلار خۇدانىڭ قەسىمىسىز روھانىي بولغانىدى. [21] لېكىن، ئەيسا مەسىھ بولسا خۇدانىڭ ئۇنىڭغا:

«پەرۋەردىگارىڭ قەسەم قىلدى،
ئۇ قەسىمىدىن ھەرگىز يانمايدۇ،
سەن مەڭگۈلۈك روھانىيسەن»

دېگەن قەسىمى بىلەن روھانىي بولدى. [22] دېمەك، ئەيسا مەسىھ تېخىمۇ ياخشى بىر ئەھدىنىڭ كېپىلى قىلىندى.

[23] يەنە كېلىپ، ئىلگىرى ئۆتكەن كۆپ روھانىيلار ئۆلۈم تۈپەيلىدىن ۋەزىپىسىنى داۋاملاشتۇرۇشقا ئامالسىز قالغاچقا، بىرىنىڭ ئورنىغا يەنە بىرى چىققان. [24] لېكىن، ئەيسا مەسىھ مەڭگۈ ھايات بولغاچقا، ئۇنىڭ روھانىيلىقى مەڭگۈلۈكتۇر. [25] شۇ سەۋەبتىن، ئەيسا مەسىھ ئۆزى ئارقىلىق خۇدانىڭ ئالدىغا كەلگەنلەرنى ئۈزۈل-كېسىل قۇتقۇزۇشقا قادىردۇر. ئۇ مەڭگۈ ھايات بولۇپ، ئۇلار ئۈچۈن خۇداغا مۇراجىئەت قىلىدۇ.

[26] ئەيسا مەسىھ دەل بىزنىڭ ھاجىتىمىزدىن چىقىدىغان باش روھانىيدۇر. ئۇ مۇقەددەس، ئەيىبسىز، پاك بولۇپ، گۇناھكارلاردىن ئايرىۋېتىلىپ، ئەرشتىكى ئەڭ يۇقىرى ئورۇنغا ئېلىپ چىقىلدى. [27] ئۇ ئىلگىرىكى باش روھانىيلاردەك ھەر كۈنى ئالدى بىلەن ئۆز گۇناھلىرى ئۈچۈن، كېيىن خەلقنىڭ گۇناھلىرى ئۈچۈن قۇربانلىق سۇنۇشقا موھتاج ئەمەس. چۈنكى، ئۇ ئۆزىنى قۇربان قىلغاندا، ئىنسانلارنىڭ گۇناھلىرى ئۈچۈن

قىلىنىدىغان قۇربانلىقنى بىر يولىلا ئادا قىلدى. [28] تەۋرات قانۇنى ئاجىز بولغان ئىنسانىنى باش روھانىي قىلىپ تەيىنلەيتتى، لېكىن تەۋرات قانۇنىدىن كېيىن خۇدا قەسەم بىلەن قىلغان ئەھدىسى ئارقىلىق، مەڭگۈلۈك كامالەتكە يەتكۈزۈلگەن ئوغلىنى باش روھانىي قىلىپ تەيىنلىدى.

باش روھانىيمىز ئەيسا مەسىھ

8 [1] ئېيتقانلىرىمىنىڭ ئاساسىي نۇقتىسى شۇكى: ئەرشتىكى ئۇلۇغ خۇدانىڭ تەختىنىڭ ئوڭ تەرىپىدە ئولتۇرىدىغان بىر باش روھانىيمىز بار. [2] ئۇ ئەڭ مۇقەددەس جايدا، يەنى ئىنسان ئەمەس، بەلكى پەرۋەردىگارىمىز خۇدا قۇرغان ھەقىقىي ئىبادەت چېدىرىدا خىزمەت قىلماقتا.

[3] ھەربىر باش روھانىي خۇداغا ھەدىيە ۋە قۇربانلىقلار سۇنۇش ئۈچۈن تەيىنلىنىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن، بىزنىڭ باش روھانىيمىزمۇ خۇداغا بىرەر نەرسە سۇنۇشى كېرەك ئىدى. [4] ئەگەر ئۇ يەر يۈزىدە بولسىدى، ھەرگىز روھانىي بولمايتتى. چۈنكى، بۇ يەردە تەۋرات قانۇنىنىڭ تەلىپى بويىچە خۇداغا ھەدىيە سۇنىدىغان روھانىيلار ئاللىبۇرۇنلا باردۇر. [5] بۇ روھانىيلار خىزمەت قىلىدىغان ئىبادەت چېدىرى ۋە ئۇنىڭدا قىلىنىدىغان خىزمەتلەر پەقەتلا ئەرشتىكى چېدىرنىڭ ۋە ئۇنىڭدا قىلىنىدىغان خىزمەتلەرنىڭ كۆچۈرۈلمە نۇسخىسى ۋە كۆلەڭگىسىدۇر. دەرۋەقە، مۇسا پەيغەمبەر دەل ئىبادەت چېدىرىنى قۇرماقچى بولۇۋاتقاندا، خۇدا ئۇنىڭغا: «بۇلارنىڭ ھەممىسى مەن ساڭا تاغدا كۆرسەتكەن نۇسخا بويىچە ئېھتىيات بىلەن ياسالسۇن» دەپ ئاگاھلاندۇرغان. [6] ئەيسا مەسىھكە بېرىلگەن روھانىيلىق ۋەزىپىسى بولسا باشقا روھانىيلارنىڭكىدىن كۆپ ئۈستۈندۇر. شۇنىڭدەك، خۇدا بىلەن ئىنسانلار ئارىسىدا ئۇ ئارقىلىق تۈزۈلگەن كېيىنكى ئەھدە دەسلەپكى ئەھدىدىن كۆپ ئۈستۈندۇر. چۈنكى، بۇ ئەھدە تېخىمۇ ياخشى ۋەدىلەر

ئۇستىگە قۇرۇلغان.
[7] ئەگەر دەسلەپكى ئەھدە نۇقسانسىز بولسا ئىدى، كېيىنكىسىنىڭ
ھېچقانداق ھاجىتى بولمىغان بولاتتى. [8] لېكىن، خۇدا ئۆز خەلقىنى ئەيىبلەپ
مۇنداق دېگەن:

«ئىسرائىلىيە ۋە يەھۇدىيە خەلقلىرى بىلەن
يېڭى بىر ئەھدە تۈزىدىغان كۈنلەر كېلىدۇ.
[9] بۇ ئەھدە مەن ئۇلارنىڭ ئەجدادلىرىنى مىسىردىن چىقىرىش
ئۈچۈن
ئۇلارنىڭ قوللىرىنى تۇتۇپ تۈزگەن ئەھدىدەك بولمايدۇ.
چۈنكى، ئۇلار ئەھدەمگە سادىق بولمىدى،
شۇڭا، مەنمۇ ئۇلاردىن نەزىرىمنى يۆتكىدىم.
[10] ئۇ كۈنلەردىن كېيىن، ئىسرائىل خەلقى بىلەن تۈزىدىغان
ئەھدەم مۇنداق:
قانۇنلىرىمنى ئۇلارنىڭ ئەقلىگە سالىمەن،
قەلبىگە پۈتىمەن.
مەن ئۇلارنىڭ خۇداسى بولىمەن.
ئۇلارمۇ مېنىڭ خەلقىم بولىدۇ.
[11] ھېچكىمنىڭ ئۆز يۇرتدىشىغا، ئۆز قېرىندىشىغا:
‹پەرۋەردىگارنى تونۇغىن!› دەپ ئەقىل ئۆگىتىشىنىڭ ھاجىتى
قالمايدۇ.
چۈنكى، گادايدىن خانغىچە
ھەممىسى مېنى تونۇيدۇ.
[12] يامانلىقلىرىنى كەچۈرىمەن،
گۇناھلىرىنى كۆڭلۈمدە ساقلىمايمەن.»

13 دېمەك، خۇدا بۇ ئەھدىنى «يېڭى» دېيىش ئارقىلىق بۇرۇنقىسىنىڭ ۋاقتى ئۆتكەنلىكىنى كۆرسەتتى. ۋاقتى ئۆتكەن، كونىرىغان نەرسە ئۇزۇن ئۆتمەي يوقىلىدۇ.

كونا ئەھدە دەۋرىدىكى ئىبادەت

9 1 كونا ئەھدە دەۋرىدە ئىبادەت قائىدىلىرى ۋە ئىنسانلار بەرپا قىلغان ئىبادەت جايى بار ئىدى. 2 ئىبادەت جايىدا بىر چېدىر تىكىلگەن بولۇپ، ئۇنىڭ مۇقەددەس جاي دەپ ئاتالغان بۆلۈمىدە چىراغدان، شىرە، شىرە ئۈستىدە بولسا خۇداغا ھەدىيە قىلىنغان نانلار بولاتتى. 3 ئۇ پەردىكى پەردىنىڭ كەينىدە ئەڭ مۇقەددەس دەپ ئاتالغان يەنە بىر بۆلۈم بار ئىدى. 4 ئالتۇن ئىسرىقدان ۋە پۈتۈنلەي ئالتۇن بىلەن قاپلانغان ئەھدە ساندۇقى ئۇ يەردە ئىدى. ساندۇقنىڭ ئىچىدە ئالتۇندىن ياسالغان، مانا* سېلىنغان كومزەك، ھارۇننىڭ بىخلىغان ھاسىسى* ۋە پەرزلەر يېزىلغان ئىككى تاش تاختا بار ئىدى. 5 شان ـ شەرەپلىك «كېرۇب»لار «مېھىر ـ شەپقەت تەختى» دەپ ئاتالغان ساندۇق ئاغزى ئۈستىگە ئورنىتىلغان بولۇپ، قاناتلىرى بىلەن ئۇنى يېپىپ تۇراتتى. ئەمدى مەن بۇلارنى تېخىمۇ تەپسىلىي چۈشەندۈرۈپ ئولتۇرمايمەن.

6 ھەممە نەرسە مانا شۇنداق ئورۇنلاشتۇرۇلغاندىن كېيىن، روھانىيلار چېدىرنىڭ «مۇقەددەس جاي» دەپ ئاتالغان بۆلۈمىگە دائىم كىرىپ، ئىبادەت خىزمىتىنى قىلاتتى. 7 بىراق، «ئەڭ مۇقەددەس جاي» دەپ ئاتالغان ئىككىنچى بۆلۈمگە پەقەت باش روھانىي يىلدا بىر قېتىملا كىرەتتى. روھانىي

---

*4. مانىنا ــ «مىسىردىن چىقىش» 16 ـ باب 31 ـ ئايەتكە قاراڭ.

*4. خۇدا ھارۇننى رەھبەر قىلىپ تاللىغانلىقىنى كۆرسىتىش ئۈچۈن، ئۇنىڭ ھاسىسىنى بىخلاتقانىدى.

ئۇ يەرگە ئۆز گۇناھلىرى ۋە خەلقنىڭ نادانلىقى تۈپەيلىدىن ئۆتكۈزگەن
گۇناھلىرى ئۈچۈن ئاتالغان قۇربانلىق قېنىنى ئالماي كىرمەيتتى. [8] بۇ ئىبادەت
خىزمەتلىرىنىڭ ئېلىپ بېرىلىشى بىلەن، مۇقەددەس روھ بىزگە شۇنى
كۆرسىتىپ بەردىكى، ئىبادەت چېدىرى، شۇنداقلا ئۇ ۋەكىللىك قىلغان
ئىبادەت خىزمەتلىرى بارلا بولىدىكەن، ئەڭ مۇقەددەس جايغا بارىدىغان يول
ئاۋام خەلققە ھەرگىز ئېچىلمايتتى. [9] مانا بۇلار ھازىرقى زامان ئۈچۈن بىر
تەجرىبە ساۋاقتۇر. بۇنىڭدىن شۇنى كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى، خۇداغا سۇنۇلغان
ھەدىيە ۋە قۇربانلىقلار ئىبادەت قىلغۇچىنى پاك ۋىجدانلىق قىلالمايدۇ.
[10] ئۇلار پەقەت ھالال ۋە ھارام يېمەك ـ ئىچمەك ۋە بويىنى سۇغا سېلىش
رەسمىيەتلىرى بىلەن مۇناسىۋەتلىك بولۇپ، خۇدا يېڭى تەرتىپنى ئورناتقۇچە
كۈچكە ئىگە بولغان سىرتقى كۆرۈنۈش جەھەتتىكى قائىدە ـ نىزاملاردۇر.
[11] لېكىن، ئەيسا مەسىھ بولسا گۈزەل ئىشلارنى ئەمەلگە ئاشۇرغان باش
روھانىي بولۇپ، ئادەم قولى بىلەن ياسالمىغان، بۇ دۇنياغا مەنسۇپ
بولمىغان، ئەرشتىكى تېخىمۇ ئۇلۇغ ۋە تېخىمۇ مۇكەممەل ئىبادەت چېدىرىغا
كىردى. [12] ئۇ بۇ ئەڭ مۇقەددەس جايغا ئۆچكە ياكى موزايلارنىڭ قۇربانلىق
قېنىنى ئەمەس، بەلكى ئۆزىنىڭ قۇربانلىق قېنىنى تۆكۈش ئارقىلىق بىرلا قېتىم
كىردى. مۇشۇنداق قىلىپ، ئۇ ئىنسانلارنىڭ گۇناھلىرىنى يۇيۇپ، ئىنسانلارنى
مەڭگۈگە ئازاد قىلدى. [13] كونا ئەھدە دەۋرىدە ئۆچكە ۋە بۇقىلارنىڭ قېنى ھەم
ئىنەكنىڭ كۆلى ناپاكلارنىڭ ئۈچىسىغا سېپىلسە، ئۇلار سىرتقى جەھەتتە
تازىلىنىپ پاك بولاتتى. [14] ئۇنداقتا، ئەيسا مەسىھنىڭ قېنىچۇ؟ ئۇ ۋىجدانىمىزنى
ئۆلۈمگە ئېلىپ بارىدىغان قىلمىشلاردىن پاك قىلىپ، بىزنى مەڭگۈ ھايات
خۇداغا ئىبادەت قىلىشقا تېخىمۇ يېتەكلىمەمدۇ؟! ئۇ خۇدانىڭ مەڭگۈلۈك
روھى ئارقىلىق ئۆزىنى كەم ـ كۈتىسىز قۇربانلىق سۈپىتىدە بىزنىڭ
گۇناھلىرىمىز ئۈچۈن خۇداغا ئاتىدىغۇ!
[15] شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەيسا مەسىھ خۇدا بىلەن ئىنسانلار ئوتتۇرىسىدا

تۇزۇلگەن يېڭى ئەھدىنىڭ ۋاستىچىسىدۇر. ئۇ ئارقىلىق خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلغانلار ۋەدە قىلىنغان مەڭگۈلۈك مىراسقا ئېرىشەلەيدۇ. چۈنكى، ئۇ ئۆلارنى گۇناھ سادىر قىلىش سەۋەبلىك كونا ئەھدە تەرىپىدىن بېكىتىلگەن مەڭگۈلۈك ئۆلۈمدىن ئىبارەت جازادىن قۇتقۇزۇش ئۈچۈن ئۆلدى.

16 ئەگەر ۋەسىيەت قالدۇرۇلسا، ۋەسىيەت قالدۇرغۇچى ئۆلمىگۈچە، ۋەسىيەت كۈچكە ئىگە بولمايدۇ. 17 چۈنكى، ۋەسىيەت پەقەت ئۆلۈمدىن كېيىن كۈچكە ئىگە بولىدۇ. ۋەسىيەت قالدۇرغۇچى ھاياتلا بولسا، ۋەسىيەتنىڭ ھېچقانداق كۈچى بولمايدۇ. 18 شۇنىڭ ئۈچۈن، دەسلەپكى ئەھدىمۇ قان ئېقىتىلغاندىلا، ئاندىن كۈچكە ئىگە بولغان. 19 مۇسا پەيغەمبەر تەۋرات قانۇنىنىڭ ھەربىر ئەمرىنى پۈتۈن خەلققە ئۇقتۇرغاندىن كېيىن، موزاي ۋە ئۆچكىلەرنىڭ سۇغا ئارىلاشتۇرۇلغان قېنىنى قىزىل يۇڭ يىپتا باغلانغان مارجانگۈل بىلەن قانۇن دەستۇرىغا ۋە پۈتۈن خەلققە سەپتى. 20 ئاندىن، ئۇ: «بۇ قان ئەھدە قېنىدۇر. ئۇ خۇدا ئەمەل قىلىشىڭلارغا ئەمر قىلغان ئەھدىنى كۈچكە ئىگە قىلىدۇ» دېدى. 21 ئۇ يەنە ئىبادەت چېدىرىغا ۋە چېدىردا قۇربانلىق قىلىشقا ئىشلىتىلىدىغان پۈتكۈل سايمانلارنىڭ ئۈستىگە قان سەپتى. 22 دەرۋەقە، تەۋرات قانۇنى بويىچە ھەممە نەرسە دېگۈدەك قان بىلەن پاكلىنىدۇ. قۇربانلىق قېنى تۆكۈلمەي، گۇناھلار كەچۈرۈم قىلىنمايدۇ.

23 شۇ سەۋەبتىن، ئەرشتىكىگە تەقلىد قىلىپ ياسالغان بۇ نەرسىلەر مۇشۇ ئۇسۇل بىلەن پاكلىنىشى كېرەك ئىدى. بىراق، ئەرشتىكى نەرسىلەر بولسا بۇلاردىن كۆپ ياخشى قۇربانلىقلار بىلەن پاكلىنىشى كېرەك. 24 شۇڭا، ئەيسا مەسىھ خۇدانىڭ ھۇزۇرىدا بولۇپ بىزگە ۋەكىللىك قىلىش ئۈچۈن، ئەرشتىكى ئىبادەت جايىغا تەقلىد قىلىنغان، ئادەم قولى بىلەن ياسالغان مۇقەددەس جايغا ئەمەس، بەلكى ئەرشنىڭ ئۆزىگە كىردى.

25 ئۇ يەھۇدىيلارنىڭ باش روھانىيسىدەك، يىلمۇيىل قۇربانلىق قىلىنغان

هايۋانلارنىڭ قېنىنى ئېلىپ، ئەڭ مۇقەددەس جايغا قايتا ـ قايتا كىرگىنى يوق. [26] ئەگەر شۇنداق قىلىشنىڭ زۆرۈرىيىتى بولغان بولسا، دۇنيا يارىتىلغاندىن بېرى ئەيسا مەسىھنىڭ قايتا ـ قايتا ئازاب چېكىپ قۇربان بولۇشىغا توغرا كېلەتتى. لېكىن، ئەيسا مەسىھ مانا بۇ ئاخىر زاماندا ئىنسانلارنى گۇناھتىن ئازاد قىلىش ئۈچۈن، بىر يوللا ئوتتۇرىغا چىقىپ ئۆزىنى قۇربان قىلدى. [27] ھەممە ئادەمنىڭ بىر قېتىم ئۆلۈشى ۋە ئۆلگەندىن كېيىن سوراققا تارتىلىشى بېكىتىلگەن. [28] شۇنىڭدەك، ئەيسا مەسىھمۇ نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ گۇناھلىرىنى ئۆز ئۈستىگە ئېلىش ئۈچۈن، بىرلا قېتىم قۇربان بولدى. ئۇ قايتا كەلگەندە، ئىنسانلارنىڭ گۇناھلىرىنىڭ بەدىلىگە قۇربان بولۇش ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ئۆزىنى كۈتكەنلەرنى ئۈزۈل ـ كېسىل قۇتقۇزۇش ئۈچۈن كېلىدۇ.

ئەيسا مەسىھنىڭ بىر قېتىملىق قۇربانلىقى

10 [1] تەۋرات قانۇنى ئەيسا مەسىھ كەلگۈسىدە ئېلىپ كېلىدىغان گۈزەل ئىشلارنىڭ ئۆز ئەينىنى ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ كۆلەڭگىسىنىلا سۈرەتلەپ بېرىدۇ. شۇ سەۋەبتىن، تەۋرات قانۇنى ئۆزىگە ئەمەل قىلىپ، يىلمۇيىل ئوخشاش قۇربانلىقلارنى ئاتاش ئارقىلىق خۇداغا ئىبادەت قىلىدىغان ئادەملەرنى ھەرگىزمۇ گۇناھلىرىدىن پاك قىلالمايدۇ. [2] ئەگەر پاك قىلالىغان بولسا، قۇربانلىق قىلىش ئاخىرلىشاتتى ـ دە، ئىبادەت قىلغۇچىلارمۇ گۇناھلىرىدىن بىراقلا پاكلىنىپ، ۋىجدانى يەنە ئۆز گۇناھلىرى تۈپەيلىدىن ئازابلانمايتتى. [3] ھالبۇكى، ئۇ قۇربانلىقلار ئۇلارغا ئۆز گۇناھلىرىنى ھەر يىلى ئەسلىتىپ تۇرىدۇ. [4] چۈنكى، بۇقا ۋە ئۆچكىلەرنىڭ قېنى ئىنسانلارنى گۇناھتىن ھەرگىز پاك قىلالمايدۇ. [5] شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەيسا مەسىھ دۇنياغا كەلگەندە مۇنداق دېگەن:

«ئىنسانلاردىن قۇربانلىق ۋە ھەدىيىلەرنى تەلەپ قىلمىدىڭ،
لېكىن مەن ئۈچۈن بىر تەن ھازىرلىدىڭ.
6 كۆيدۈرمە قۇربانلىق ۋە گۇناھ ئۈچۈن سۇنۇلغان باشقا
قۇربانلىقلاردىنمۇ خۇرسەن بولمىدىڭ.
7 شۇڭا دېدىمكى، ‹ئى خۇدا، سېنىڭ قانۇن دەستۇرۇڭدا مەن
توغرۇلۇق يېزىلغىنىدەك،
سېنىڭ ئىرادەڭنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن كەلدىم.›»

8 ئەيسا مەسىھ ئالدى بىلەن خۇداغا: «قۇربانلىق ۋە ھەدىيىلەرنى
تەلەپ قىلمىدىڭ. كۆيدۈرمە قۇربانلىق ۋە گۇناھ ئۈچۈن سۇنۇلغان باشقا
قۇربانلىقلاردىنمۇ خۇرسەن بولمىدىڭ» دېگەن. بۇ قۇربانلىقلار تەۋرات
قانۇنىنىڭ تەلىپى بويىچە قىلىنسىمۇ، ئۇ يەنىلا شۇنداق دېگەن. 9 ئاندىن
كېيىن، يەنە: «سېنىڭ ئىرادەڭنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن كەلدىم» دېگەن.
دېمەك، خۇدا كېيىنكى قۇربانلىقنى كۈچكە ئىگە قىلىش ئۈچۈن، بۇرۇنقى
قۇربانلىق قىلىش قائىدىسىنى ئەمەلدىن قالدۇردى. 10 خۇدانىڭ بۇ ئىرادىسى
بويىچە ئەيسا مەسىھنىڭ ئۆز تېنىنىڭ بىر يوللا قۇربان قىلىنىشى ئارقىلىق بىز
گۇناھتىن پاكلىنىپ، خۇداغا ئاتالدۇق.
11 روھانىيلار ھەر كۈنى قۇربانلىق سۇپىسى ئالدىدا تۇرۇپ، ئىبادەت
خىزمىتىنى قىلىش ئۈچۈن گۇناھلارنى يۇيالمايدىغان ئوخشاش خىلدىكى
قۇربانلىقلارنى خۇداغا قايتا ـ قايتا سۇنىدۇ. 12 بىراق، بىزنىڭ روھانىيمىز بولسا
ئۆزىنى قۇربان قىلىش بىلەن گۇناھلارنى يۇيىدىغان بىرلا قېتىملىق، مەڭگۈ
ئىناۋەتلىك قۇربانلىقنى خۇداغا سۇندى. ئاندىن ئۇ خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا
ئولتۇرۇپ، 13 دۈشمەنلىرىنىڭ ئۆز ئايىغى ئاستىدا تىز پۈكتۈرۈلۈشىنى
كۈتمەكتە. 14 ئۇ مۇشۇ بىر قۇربانلىق بىلەن ئۆزىنى خۇداغا ئاتىغان كىشىلەرنى

خـۇدانىـڭ ئالـدىـدا مەڭگـۈ مۇكـەممـەل قـىلـدى. [15] مـۇقەددەس يـازمـىلاردا
خاتىرىـلەنگەندەك، مۇقەددەس روھـمۇ بۇ ھەقتە بـىزگە گۇۋاھلىق بـېرىدۇ. ئۇ
ئاۋۋال مۇنداق دەيدۇ:

[16] «ئـۇ كۈنـلەردىـن كېـيـىن، ئـۇلار بىـلـەن تۈزىـدىغـان ئەھدەم
مۇنداق:
قانۇنلىرىمنى ئۇلارنىڭ قەلبىگە سالىمەن، ئەقلىگە قويىمەن.»

[17] ئاندىن، يەنە مۇنداق دەيدۇ:

«ئۇلارنىڭ گۇناھى ۋە يامانلىقلىرىنى
كۆڭلۈمدە قايتا ساقلىمايمەن.»

[18] شۇڭـا، گۇنـاھلار كـەچۈرۈم قـىلـىنغـانـىكەن، يەنـە گۇنـاھلار ئـۈچۈن
قۇربانلىق قىلىشنىڭ ھاجىتى قالمايدۇ.

خۇداغا يېقىنلىشايلى

[19] شۇنىڭ ئۈچـۈن، ئەي قېرىنداشلار، ئەيسا مـەسىھنىڭ قۇربانلـىق قېنى
ئارقىلىق ئەرشتىكى ئەڭ مۇقەددەس جايغـا يۈرىكىمىز توق ھالدا كىرەلەيمىز.
[20] چۈنكـى، ئەيسا مـەسىھ ئۆز تېـنىنىـڭ قۇربان بولـۇشى ئارقىلـىق ئەرشتـىكى
ئىبادەتخانا پـەردىسىدىن ئۆتۈپ، بىزدىن ئاۋۋال ئۇ يەرگـە كىرگەن بولۇپ، ئۇ
ھاياتلىقـقا يېتەكلەيدىغان يـېڭى بىر يولنى بىزگـە ئېچىپ بەردى. [21] خۇدانىڭ
ئائىلىسىگە، يەنى ئېتىقاچىلار جامائەتچىلىكىگە مەسئۇل بىر باش روھانىيمىز
بولغان ئـىكەن، [22] مۇستـەھكەم ئـىشەنچ ۋە سەمـىمىي قـەلب بىلـەن خۇداغا

يېقىنلىشايلى. چۈنكى، دىللىرىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ قېنىنىڭ سېپىلىشى بىلەن ۋىجدان ئازابىدىن خالاس بولغان ۋە بەدىنىمىز پاكىز سۇ بىلەن يۇيۇلغاندەك پاكلانغان. [23] باشقىلار ئالدىدا ئېتىراپ قىلغان ئۈمىدىمىزدە ئىككىلەنمەي چىڭ تۇرايلى. چۈنكى، ۋەدە بەرگۈچى خۇدا ئىشەنچلىكتۇر. [24] مېھىر ـ مۇھەببەت كۆرسىتىش ۋە ياخشى ئىش قىلىش ئۈچۈن بىر ـ بىرىمىزنى قانداق رىغبەتلەندۈرۈشنى ئويلايلى. [25] بەزىلەردەك، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدە جەم بولۇش ۋە خۇداغا ئىبادەت قىلىشتىن باش تارتمايلى. ئەكسىچە، دائىم جەم بولۇپ، بىر ـ بىرىمىزنى ئىلھاملاندۇرايلى. بولۇپمۇ ئەيسا مەسىھنىڭ قايتا كېلىدىغان كۈنىنىڭ ئاز قالغانلىقىنى بىلگەنىكەنمىز، تېخىمۇ شۇنداق قىلايلى.

[26] ھەقىقەتنى تونۇپ تۇرۇپ، يەنىلا قەستەن گۇناھ* ئۆتكۈزۈۋەرسەك، ئۇ چاغدا گۇناھلار ئۈچۈن سۇنۇلىدىغان باشقا بىر قۇربانلىق يوقتۇر. [27] بىزگە قالىدىغىنى پەقەت سوراق ۋە خۇدا بىلەن قارشىلىشىدىغانلارنى ئۆرتەپ تۈگىتىدىغان يالقۇنلۇق ئوتنى قورقۇنچ ئىچىدە كۈتۈشتۇر. [28] تەۋرات قانۇنىغا خىلاپلىق قىلغان كىشى ئىككى ياكى ئۈچ گۇۋاھچىنىڭ ئىسپاتى بولسىلا، كەچۈرۈلمەي ئۆلتۈرۈلەتتى. [29] ئۇنداقتا، بىر كىشى خۇدانىڭ ئوغلىنى دەپسەندە قىلسا، خۇدانىڭ ئەھدىسىنى كۈچكە ئىگە قىلغان ۋە ئۆزىنى پاكلىغان قانغا سەل قارىسا، ئۆزىگە شەپقەت قىلغان مۇقەددەس روھنى ھاقارەت قىلسا، تېخىمۇ ئېغىر جازاغا لايىق بولمامدۇ؟! [30] چۈنكى، تەۋراتتا «ئىنتىقام مېنىڭ، جازاسىنى ئۆزۈم بېرىمەن» ۋە «پەرۋەردىگار ئۆز خەلقىنى سوراققا تارتىدۇ» دېگۈچىنىڭ خۇدا ئىكەنلىكىنى بىلىمىز. [31] مەڭگۈ ھايات خۇدا تەرىپىدىن جازاغا تارتىلىش نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق ـ ھە!

[32] خۇدا قەلبىڭلارنى يورۇتقان ئاشۇ كۈنلەرنى ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلار. شۇ ۋاقىتلاردا، ئازاب ـ ئوقۇبەتلىك كۈرەشلەرگە بەرداشلىق بېرىپ، ئېتىقادىڭلاردا

---

*26. بۇ يەردىكى گۇناھ ئەيسا مەسىھتىن تېنىشقا قارىتىلغان.

چىڭ تۇردۇڭلار. [33] بەزىدە خەلقئالەم ئالدىدا ھاقارەت ۋە خارلىنىشلارغا ئۇچرىدىڭلار. بەزىدە ئۆزۈڭلارغا ئوخشاش مۇئامىلىگە ئۇچرىغانلار تەرەپتە تۇردۇڭلار. [34] مەھبۇس ئېتىقادچىلارنىڭ دەردىگە ئورتاق بولدۇڭلار. مال ـ مۈلكۈڭلار بۇلانغاندىمۇ، كەلگۈسىدە تېخىمۇ گۈزەل، باقىي بايلىققا ئىگە بولىدىغانلىقىڭلارنى بىلگەچكە، خۇشاللىق بىلەن قوبۇل قىلدىڭلار. [35] شۇنىڭ ئۈچۈن، جاسارىتىڭلارنى يوقاتماڭلار. بۇ جاسارەتنىڭ ئىنئامى ئىنتايىن زوردۇر. [36] خۇدانىڭ ئىرادىسى بويىچە ئىش قىلىپ، ئۇنىڭ ۋەدە قىلغانلىرىغا مۇيەسسەر بولۇش ئۈچۈن، سەۋر قىلىشىڭلارغا توغرا كېلىدۇ. [37] چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا خۇدا مۇنداق دېگەن:

«كەلگۈچى پات يېقىندا كېلىدۇ، كېچىكمەيدۇ.
[38] مەن ‹ھەققانىي› دېگەن ئادەم، ئېتىقادى بىلەن ياشايدۇ.
ئەگەر ئۇ ئېتىقادىدىن يانسا، ئۇنىڭدىن خۇرسەن بولمايمەن.»

[39] بىراق، بىز ئېتىقادىدىن يېنىپ ھالاك بولىدىغانلاردىن ئەمەس، بەلكى ئېتىقاد قىلىپ قۇتقۇزۇلۇشقا ئېرىشىدىغانلاردىندۇرمىز.

ئېتىقاد

11 [1] ئېتىقاد خۇدانىڭ ۋەدىسىگە باغلانغان ئۈمىدىنىڭ ئەمەلگە ئاشىدىغانلىقىغا بولغان ئىشەنچ، كۆرۈنمەيدىغان مەۋجۇتلۇققا بولغان قايىللىقتۇر. [2] ئەجدادلىرىمىز مانا مۇشۇنداق ئېتىقاد بىلەن خۇدانىڭ ماختىشىغا سازاۋەر بولغان.
[3] بىز ئېتىقاد ئارقىلىق كائىناتنىڭ خۇدانىڭ ئەمرى بىلەن يارىتىلغانلىقىنى، بىز كۆرەلەيدىغان مەۋجۇداتلارنىڭ كۆرگىلى بولىدىغاندىن بەرپا

بولمىغانلىقىنى چۈشىنەلەيمىز.
4 ھابىلنىڭ قابىلنىڭكىدىنمۇ ياخشى بىر قۇربانلىقنى خۇداغا ئاتىشى
ئېتىقادى ۋەجىدىن بولدى. ھابىلنىڭ ئېتىقادى ۋەجىدىن، خۇدا ئۇنى
ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىدى ۋە ئۇنىڭ ئاتىغانلىرىنى قوبۇل قىلدى. ھابىل
گەرچە ئۆلگەن بولسىمۇ، ئېتىقادى بىلەن يەنىلا بىزگە سۆزلەۋاتقاندەك
تۇرماقتا.
5 ئېتىقادى ۋەجىدىن، ھانوخ ئۆلمەي تۇرۇپلا ئەرشكە كۆتۈرۈلدى.
ھېچكىم ئۇنى تاپالمىدى، چۈنكى خۇدا ئۇنى ئۆز يېنىغا ئېلىپ كەتكەنىدى.
ئەرشكە كۆتۈرۈلۈشتىن ئىلگىرى، ئۇنىڭ خۇدانى خۇرسەن قىلغان ئادەم
ئىكەنلىكى جاكارلانغانىدى. 6 دېمەك، ئېتىقاد بولماي تۇرۇپ، خۇدانى
خۇرسەن قىلىش مۇمكىن ئەمەس. چۈنكى، خۇدانىڭ ئالدىغا كېلىدىغان
كىشى ئۇنىڭ بار ئىكەنلىكىگە ۋە ئۇنى ئىزدىگەنلەرگە ئىزدەش ئەجرىنى
قايتۇرىدىغانلىقىغا ئىشىنىشى كېرەك.
7 ئېتىقادى ۋەجىدىن، نۇھ پەيغەمبەر تېخى كۆرۈلۈپ باقمىغان ۋەقەلەر
ھەققىدە خۇدا تەرىپىدىن ئاگاھلاندۇرۇلغاندا، خۇدانىڭ سۆزىگە ئىتائەت
قىلىپ، پۈتۈن ئائىلىسىدىكىلەرنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن بىر كېمە ياسىدى.
ھەمدە ئېتىقادى ئارقىلىق دۇنيادىكى ئادەملەرنىڭ قىلمىشلىرىنىڭ جازالىنىشقا
لايىق ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىپ بەردى. ئېتىقادى ۋەجىدىن، ئۇ خۇدا
تەرىپىدىن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلاندى.
8 ئېتىقادى ۋەجىدىن، ئىبراھىم خۇدا ئۇنىڭغا بەرمەكچى بولغان زېمىنغا
چاقىرىلغاندا، ئۇ خۇداغا ئىتائەت قىلىپ، قەيەرگە بارىدىغانلىقىنى بىلمەي
تۇرۇپ يولغا چىقتى. 9 ئۇ ۋەدە قىلىنغان جايغا بېرىپ، بۇ ياقا يۇرتتا
چېدىرلاردا تۇرۇپ، ئېتىقادى بىلەن ياشىدى. خۇدانىڭ ئىبراھىمغا قىلغان
ۋەدىسىنىڭ مىراسخورلىرى بولغان ئىسھاق ۋە ياقۇپلارمۇ شۇنداق چېدىرلاردا
تۇردى. 10 ئىبراھىمنىڭ شۇنداق قىلىشىدىكى سەۋەب، ئۇ خۇدا تەرىپىدىن

لايىھىلىنىپ سېلىنغان، ئۇلى مۇستەھكەم مەڭگۈلۈك شەھەرنى كۈتكەنىدى.

[11] گەرچە ئىبراھىم ياشىنىپ قالغان، ئايالى سارە بولسا تۇغۇت يېشىدىن ئۆتكەن بولسىمۇ، ئىبراھىمنىڭ ئېتىقادى ۋەجىدىن، خۇدا ئۇنىڭغا پەرزەنت كۆرۈش شەرىپىنى ئاتا قىلدى. ئۇ ئۆزىگە ۋەدە قىلغان خۇدانىڭ ئىشەنچلىك ئىكەنلىكىنى بىلەتتى. [12] بۇنىڭ بىلەن بىر ئادەمدىن، بولۇپمۇ يېشى بىر يەرگە بېرىپ قالغان ئادەمدىن ئاسماندىكى يۇلتۇزلاردەك كۆپ ۋە دېڭىز ساھىلىدىكى قۇمدەك سانسىز ئەۋلادلار بارلىققا كەلدى.

[13] ئېتىقادى بار بۇ كىشىلەر خۇدا ۋەدە قىلغانلارغا مۇيەسسەر بولماي تۇرۇپلا ئالەمدىن ئۆتتى. بىراق، ئۇلار ھايات ۋاقتىدا ئېتىقادى بىلەن يىراقنى كۆرۈپ، بۇ ۋەدىلەرنىڭ كەلگۈسىدە ئەمەلگە ئېشىشىنى خۇرسەنلىك بىلەن كۈتكەن ۋە ئۆزلىرىنىڭ يەر يۈزىدە ياقا يۇرتلۇق ۋە مۇساپىر ئىكەنلىكىنى ئېتىراپ قىلىشقانىدى. [14] ئۇلارنىڭ بۇنداق ئېتىراپ قىلىشى ئۆزلىرى تەۋە بولغان ماكانغا تەشنا بولۇۋاتقانلىقىنى ئىپادىلىگەنلىكتۇر. [15] ئۇلار ئۆز يۇرتىنى سېغىنغان بولسا، قايتىپ كېتىش پۇرستى بولغان بولاتتى. [16] لېكىن، ئۇلار تېخىمۇ ياخشىسىغا، يەنى ئەرشتىكى ماكانغا تەلپۈندى. شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدا ئۇلارنىڭ خۇداسى دەپ ئاتىلىشتىن نومۇس قىلمايدۇ. خۇدانىڭ ئەرشتە ئۇلار ئۈچۈن بىر شەھەر ھازىرلىغانلىقىنىڭ ئۆزى بۇنىڭ ئىسپاتىدۇر.

[17-18] ئىبراھىم خۇدا تەرىپىدىن سىنالغىنىدا، ئېتىقادى ۋەجىدىن ئوغلى ئىسھاقنى قۇربانلىق سۈپىتىدە خۇداغا ئاتىدى. گەرچە خۇدا ئۇنىڭغا، «مەن ساڭا ۋەدە قىلغان ئەۋلادلىرىڭ ئىسھاقتىن كېلىپ چىقىدۇ» دېگەن بولسىمۇ، ئۇ يەنىلا بىردىنبىر ئوغلىنى قۇربان قىلىشقا تەييار ئىدى. [19] ئىبراھىم ئىسھاق ئۆلگەن تەقدىردىمۇ، خۇدانىڭ ئۇنى تىرىلدۈرەلەيدىغانلىقىغا ئىشەندى. مۇنداقچە ئېيتقاندا، ئىبراھىمغا نىسبەتەن خۇدا ئىسھاقنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرۈپ، قايتۇرۇپ بەردى.

[20] ئېتىقادى ۋەجىدىن، ئىسھاق ئوغۇللىرى ياقۇپ بىلەن ئەساۋنىڭ

كەلگۈسى ئۈچۈن خەيرلىك دۇئا قىلدى.

[21] ئېتىقادى ۋەجىدىن، ياقۇپ ئالەمدىن ئۆتۈش ئالدىدا يۈسۈپنىڭ ئىككى ئوغلى ئۈچۈن خەيرلىك دۇئا قىلىپ، ھاسىسىغا تايىنىپ تۇرۇپ خۇداغا سەجدە قىلدى. [22] ئېتىقادى ۋەجىدىن، يۈسۈپ سەكراتقا چۈشۈپ قالغاندا، ئىسرائىللارنىڭ مىسىردىن چىقىپ كېتىدىغانلىقىنى ئالدىن ئېيتتى ھەمدە كېتىشىدە ئۆزىنىڭ ئۇستىخانلىرىنىمۇ ئېلىپ كېتىشنى تاپىلىدى.

[23] ئېتىقادى ۋەجىدىن، مۇسا پەيغەمبەر تۇغۇلغاندا، ئۇنىڭ ئاتا ـ ئانىسى ئۇنى ئۈچ ئاي يوشۇردى. چۈنكى، ئۇلار مۇسانىڭ ئادەتتىكى بالا ئەمەس ئىكەنلىكىنى كۆردى، پادىشاھنىڭ پەرمانىدىنمۇ قورقمىدى. [24] ئېتىقادى ۋەجىدىن، مۇسا پەيغەمبەر چوڭ بولغاندىن كېيىن، مىسىر پادىشاھىنىڭ قىزىنىڭ ئوغلى بولۇش سالاھىيىتىنى رەت قىلدى. [25] ئۇ گۇناھلىق ئىشلارنى قىلىشتىن كېلىدىغان ۋاقىتلىق خۇشاللىقتىن بەھرىمەن بولۇشنىڭ ئورنىغا، خۇدانىڭ خەلقى بىلەن بىللە ئازاب چېكىشنى تاللىدى. [26] ئۇ خۇدا ئەۋەتىشكە ۋەدە قىلغان قۇتقۇزغۇچى ــ مەسىھ ئۈچۈن خارلىنىشنى، مىسىرنىڭ خەزىنىسىدىكى بايلىقا ئىگە بولۇشتىنمۇ ئەۋزەل بىلدى. چۈنكى، ئۇ ئەرشتىكى ئىنئامنى كۈتۈۋاتاتتى. [27] ئېتىقادى ۋەجىدىن، ئۇ مىسىردىن ئايرىلدى. چۈنكى، ئۇ كۆزگە كۆرۈنمەيدىغان خۇدانى كۆرۈپ تۇرغاندەك ئۇنىڭغا ئىشىنىپ، پادىشاھنىڭ غەزىپىدىنمۇ قورقماي، ئۆز يولىغا مېڭىۋەردى. [28] ئېتىقادى ۋەجىدىن، ئۇ خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە ئىسرائىللارغا «ئۆتۈپ كېتىش» كېچىسىنىڭ تامىقىنى* تەييارلاش ۋە بوغۇزلانغان قۇربانلىقلارنىڭ قېنىنى ئىشىك كېشەكلىرىگە سۈركەشنى بۇيرۇدى. ئۇنىڭ بۇنداق قىلىشى جان ئالغۇچى پەرىشتىنىڭ ئىسرائىللارنىڭ تۇنجى تۇغۇلغانلىرىغا تەگمەسلىكى ئۈچۈن ئىدى.

*28. «مىسىردىن چىقىش» 12 ـ بابقا قاراڭلار.

29 ئېتىقادى ۋەجىدىن، ئىسرائىللار قىزىل دېڭىزدىن قۇرۇقلۇقتا
ماڭغاندەك مېڭىپ ئۆتتى. بىراق، ئۇلارنى قوغلاپ كەلگەن مىسىرلىقلار ئۇشبۇ
دېڭىزدىن ئۆتمەكچى بولغاندا، سۇ ئۇلارنى غەرق قىلدى.
30 ئېتىقادى ۋەجىدىن، ئىسرائىللار يەتتە كۈن ئېرىخا* شەھەر سېپىلىنى
ئايلانغاندىن كېيىن، سېپىل ئۆرۈلدى.
31 ئېتىقادى ۋەجىدىن، پاھىشە ئايال راھاب ئىسرائىل چارلىغۇچىلىرىنى
دوستلارچە كۈتۈۋالغاچقا، خۇداغا ئىتائەت قىلمىغان ئۆز شەھىرىدىكىلەر
بىلەن بىرلىكتە ئۆلتۈرۈلمىدى.
32 يەنە نېمە دەي؟ گىدون، باراق، شىمشون، يىفتاخ، داۋۇت، سامۇئىل
ۋە باشقا پەيغەمبەرلەر توغرىسىدا ئېيتىپ كەلسەم ۋاقىت يەتمەيدۇ. 33 ئۇلار
ئېتىقادى بىلەن ئەتراپىدىكى دۆلەتلەرنى بويسۇندۇردى، ئادىللىق بىلەن
دۆلەت باشقۇردى، خۇدا ۋەدە قىلغانلارغا ئېرىشتى، شىرلار ئۈستىدىن غالىب
كەلدى،* 34 دەھشەتلىك ئوتنى ئۆچۈردى، قىلىچتىن قېچىپ قۇتۇلدى،
ئاجىزلىقتىن كۈچەيدى، جەڭلەردە باتۇرلۇق كۆرسەتتى، دۈشمەن
قوشۇنلىرىنى مەغلۇپ قىلدى. 35 ئېتىقادى ۋەجىدىن، بەزى ئاياللار ئۆلۈپ
كەتكەن ئۇرۇق ـ تۇغقانلىرىنى ئۆلۈمدىن قايتۇرۇۋالدى.
بەزى كىشىلەر بولسا كەلگۈسىدە ئۆلۈمدىن تىرىلىپ تېخىمۇ ياخشى بىر
ھاياتلىققا ئېرىشىش ئۈچۈن، ئىسكەنجىلەرگە بەرداشلىق بېرىپ ئۆلۈشكە
رازى بولدىكى، ئېتىقادىدىن ۋاز كېچىپ زىنداندىن ئازاد بولۇشنى خالىمىدى.
36 يەنە بەزىلەر مەسخىرىلەرگە ئۇچراپ قامچىلاندى، بەزىلەر ھەتتا

*30. ئېرىخا ــ ئىسرائىللار مىسىردىكى قۇللۇقتىن قۇتۇلۇپ، خۇدا بېرىشكە ۋەدە قىلغان قانان زېمىنىدا جەڭ قىلماي تۇرۇپ ئىگىلىگەن تۇنجى شەھەر.

*33. بىر قېتىم دانىيال پەيغەمبەر شىر ئۇۋۇسىغا تاشلانغان، بىراق ئۇ خۇداغا بولغان ئېتىقادى ۋەجىدىن قۇتۇلۇپ قالغان.

كىشەنلىنىپ زىندانغا تاشلاندى، [37] چالما ـ كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرۈلدى، ھەرە بىلەن ھەرىلىنىپ پارچىلاندى، قىلىچلىنىپ ئۆلتۈرۈلدى، قوي ـ ئۆچكە تېرىلىرىنى يېپىنچا قىلغان ھالدا سەرسان بولۇپ يۈردى، نامراتلىقتا ياشىدى، زىيانكەشلىكلەرگە ئۇچرىدى، خورلاندى. [38] چۆللەردە ۋە تاغلاردا سەرگەردان بولۇپ، ئۆڭكۈرلەردە ۋە گەملەردە يوشۇرۇنۇپ يۈردى. ئۇلار بۇ دۇنياغا زايە كەتكەندى.

[39] ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئېتىقادى بىلەن خۇدانى خۇرسەن قىلغان بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ ئىچىدە بىرەرسىمۇ ھايات ۋاقتىدا خۇدا ۋەدە قىلغانلارنىڭ ھەممىسىگە تولۇق ئېرىشكىنى يوق. [40] چۈنكى، خۇدانىڭ تېخىمۇ ياخشى بىر پىلانى بويىچە بىزمۇ خۇدا تەرىپىدىن كامالەتكە يەتكۈزۈلىدىغانلارنىڭ ئىچىدە بولغاچقا، ئۇلار بىز بىلەن بىللە خۇدانىڭ كامالەتكە يەتكۈزۈش ۋەدىسىگە ئېرىشىدۇ.

خۇدا ئۆز پەرزەنتلىرىنى تەربىيىلەيدۇ

12 [1] بىزگە ئېتىقاد بىلەن ياشاشنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى كۆرسەتكەن ئاشۇ كىشىلەر خۇددى گۇۋاھچىلاردەك ئەتراپىمىزدا بولغانىكەن، بىزگە توسقۇنلۇق قىلىدىغان ھەر خىل ئىشلاردىن ۋە بىزنى چىرمىۋالغان گۇناھلاردىن قول ئۈزۈپ، ئالدىمىزدىكى مۇساپىنى چىداملىق بىلەن بېسىپ ئۆتەيلى. [2] كۆزىمىز ئېتىقادىمىزنىڭ ئاساسچىسى ۋە مۇكەممەللەشتۈرگۈچىسى بولغان ئەيسا مەسىھتە بولسۇن. ئۇ ئۆزىنى كۈتكەن خۇشاللىق ئۈچۈن، كرېستتىكى ئازابقا بەرداشلىق بەردى ھەم بۇنداق ھاقارەتلىك ئۆلتۈرۈلۈشكە پىسەنت قىلمىدى. شۇنىڭدىن بۇيان، ئۇ خۇدانىڭ تەختىنىڭ ئوڭ تەرىپىدە ئولتۇرماقتا.

[3] روھىڭلار چۈشۈپ، جاسارىتىڭلارنى يوقىتامسىلىقىڭلار ئۈچۈن، ئەيسا

مەسىھنىڭ گۇناھكارلارنىڭ شۇنچە خورلاشلىرىغا قانداق بەرداشلىق
بەرگەنلىكىنى ئويلاپ كۆرۈڭلار. [4] گۇناھقا قارشى كۈرەشلىرىڭلاردا تېخى قان
ئاققۇزۇش دەرىجىسىگە بېرىپ يەتمىدىڭلار. [5] خۇدانىڭ سىلەرنى ئۆز
پەرزەنتلىرىم دەپ ئىلھاملاندۇرىدىغان مۇقەددەس يازمىلاردىكى مۇنۇ
سۆزلىرىنى ئۇنتۇدۇڭلارمۇ؟

«پەرزەنتىم، پەرۋەردىگارنىڭ تەربىيىسىگە سەل قارىما،
ئەيىبلىشىدىن روھسىزلانما،
[6] چۈنكى، پەرۋەردىگار سۆيگەنلىرىگە تەربىيە بېرىدۇ،
پەرزەنتىم دەپ قوبۇل قىلغانلارنى چۈشىقلايدۇ.»

[7] ئازاب چەككىنىڭلارنى خۇدانىڭ تەربىيىسى دەپ بىلىپ، ئۇنىڭغا
بەرداشلىق بېرىڭلار. چۈنكى، سىلەرنىڭ تەربىيە ئېلىشىڭلارنىڭ ئۆزى
خۇدانىڭ سىلەرنى پەرزەنتىم دەپ مۇئامىلە قىلىدىغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ.
قايسى پەرزەنت ئاتىسى تەرىپىدىن تەربىيىلەنمىسۇن؟ [8] شۇنىڭ ئۈچۈن،
خۇدانىڭ پەرزەنتلىرىنىڭ ھەممىسى خۇدا تەرىپىدىن تەربىيىلىنىدۇ. ئەگەر
خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى ئالىدىغان تەربىيىدىن مەھرۇم بولساڭلار، ھەقىقىي
پەرزەنتكە ئەمەس، بەلكى ئاتا تەربىيىسى كۆرمىگەن ھارامدىن بولغان
پەرزەنتكە ئوخشاپ قالىسىلەر. [9] يەر ـ يۈزىدىكى ئاتىمىزنىڭ تەربىيىسىنى
قوبۇل قىلىپ، ئۇلارنى ھۆرمەتلەپ كەلدۇق. شۇنداق ئىكەن، ئەرشتىكى
ئاتىمىزغا تېخىمۇ ئىتائەت قىلىپ، ياشىشىمىز كېرەك ئەمەسمۇ؟
[10] يەر ـ يۈزىدىكى ئاتىمىز بىزنى پەقەت ئۆزى مۇۋاپىق كۆرگەن يول
بويىچە ۋاقىتلىق تەربىيىلەيدۇ. لېكىن، خۇدانىڭ تەربىيىسى ھەمىشە بىزنىڭ
پايدىمىز ئۈچۈندۇر. ئۇ بىزنى ئۆز پاكلىقىدىن بەھرىمەن قىلىش ئۈچۈن
تەربىيىلەيدۇ. [11] قاتتىق تەربىيە بىلەن تۈزىتىلگەن ئادەم تۈزىتىش بېرىلگەن

ۋاقىتنىڭ ئۆزىدە خۇشال بولمايدۇ، كۆڭلى بۇزۇلىدۇ. بىراق، كېيىن ئۇ بۇنداق تۈزىتىش بىلەن تاۋلىنىپ، ئامانلىق ۋە ھەققانىيلىق يولىدا ماڭىدۇ.

[12] شۇنىڭ ئۈچۈن، تالىغان قولۇڭلارغا مەدەت بېرىپ، پۈكۈلگەن تىزىڭلارنى رۇسلاڭلار. [13] سىلەرگە ئەگەشكەن «ئاقساق»لارنىڭ يىقىلىپ چۈشمەسلىكى ئۈچۈن ماڭغان يولۇڭلار تۈز بولسۇن. بۇنىڭ بىلەن سىلەر ئۇلارنىڭ شىپا تېپىشىغا ياردەم بېرەلەيسىلەر.

ئېھتىيات بىلەن ياشاڭلار

[14] كىشىلەر بىلەن ئىناق ئۆتۈشكە ۋە پاك ياشاشقا تىرىشىڭلار. چۈنكى، پاك ياشىمىغان كىشى رەبكە يېقىنلىشالمايدۇ. [15] دىققەت قىلىڭلاركى، ھېچكىم خۇدانىڭ مېھىر ـ شەپقىتىدىن مەھرۇم قالمىسۇن. سىلەرگە زىيان يەتكۈزىدىغان ۋە كۆپچىلىكنى زەھەرلەيدىغان، ئاداۋەتنىڭ گىياھى ئاراڭلاردا يىلتىز تارتمىسۇن. [16] ھېچكىم جىنسىي ئەخلاقسىزلىق قىلمىسۇن ياكى تۇنجى ئوغۇللۇق مىراس ھوقۇقىنى بىر ۋاخ تاماققا ساتقان ئەساۋغا ئوخشاش، خۇداغا بىھۆرمەتلىك قىلمىسۇن. [17] سىلەرگە مەلۇمكى، ئەساۋ كېيىن ئاتىسىنىڭ خەيرلىك دۇئاسىنى ئېلىشنى ئويلىسىمۇ، رەت قىلىندى. ئۇ پۇشايمان قىلىپ، دۇئا ئېلىش ئۈچۈن ھەتتا كۆز ياشلىرىنى ئېقىتىپ يالۋۇرغان بولسىمۇ، كېچىككەنىدى.

[18] سىلەر ئىسرائىللار تەۋرات قانۇنىنى قوبۇل قىلغان، قول بىلەن تۇتقىلى بولىدىغان، يالقۇنلاپ ئوت يېنىپ تۇرۇۋاتقان ھەمدە قارا بۇلۇت، قاراڭغۇلۇق، قارا بوران قاپلىغان سىناي تېغىغا كەلمىدىڭلار. [19] ئۇ جايدا چاقىرىق كانىيىنىڭ ساداسى بىلەن سۆزلىگەن ئاۋازنى ئاڭلىغانلار: «بۇنداق سۆزلەر ئەمدى بىزگە ئېيتىلمىسىكەن!» دەپ خۇداغا يالۋۇرغانىدى. [20] چۈنكى، «ئەگەر بۇ تاغقا ھەتتا بىرەر ھايۋان يېقىن كەلسىمۇ، چالما ـ كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرۈلسۇن»

دېگەن ئەمر ئۇلارغا ناھايىتى ئېغىر كەلگەندى. [21] ئۇ كۆرۈنۈش شۇنداق قورقۇنچلۇق ئىدىكى، ھەتتا مۇسا پەيغەمبەرمۇ: «بەك قورقۇپ تىترەپ كەتتىم» دېگەندى.

[22] سىلەر سىئون تېغىغا، يەنى مەڭگۈ ھايات خۇداغا تەئەللۇق — ئەرشتىكى يېرۇسالېمغا كەلدىڭلار. ئۇ ھېيت ـ مەرىكە خۇشاللىقىغا چۆمگەن ئون مىڭلىغان پەرىشتىلەر يىغىلغان، [23] ئىسىملىرى ئەرشتە يېزىلغان تۇنجى تۇغۇلغانلار* جەم بولىدىغان، پۈتۈن ئىنسانلارنىڭ سوراقچىسى خۇدا بار بولغان، كامالەتكە يەتكۈزۈلگەن ھەققانىي كىشىلەرنىڭ روھلىرى مەۋجۇت بولغان، [24] يېڭى ئەھدىنىڭ ۋاستىچىسى ئەيسا مەسىھ ھەم ئۇنىڭ سېپىلگەن قېنى بولغان جايدۇر. بۇ سېپىلگەن قان ھابىلنىڭ قېنىدەك ئىنتىقام دەپ ھۆركىرەپ يىغلاشنىڭ ئورنىغا، گۇناھلارنى كەچۈردۇم، دەپ كاپالەت بېرىدۇ.

[25] سىلەرگە بۇلارنى ئېيتقان خۇدادىن يۈز ئۆرۈمەسلىككە دىققەت قىلىڭلار. چۈنكى، بۇ ئالەمدە ئۆزلىرىنى ئاگاھلاندۇرغۇچى مۇسا پەيغەمبەرنى رەت قىلغان ئىسرائىللار بۇنداق قىلىشنىڭ جازاسىدىن قۇتۇلالمىغان يەردە، ئەرشتىكى بىزنى ئاگاھلاندۇرغۇچىنى رەت قىلساق، ئۇ جازادىن بىز قانداقمۇ قۇتۇلالايمىز!؟ [26] خۇدا سىناي تېغىدىن سۆزلىگەندە، ئۇنىڭ ئاۋازى زېمىننى زىلزىلىگە كەلتۈرگەندى. لېكىن، ئەمدى ئۇ: «يەنە بىر قېتىم زېمىننىلا ئەمەس، ئاسماننىمۇ زىلزىلىگە كەلتۈرىمەن» دەپ ۋەدە قىلدى. [27] «يەنە بىر قېتىم» دېگەن بۇ سۆز زىلزىلىگە كەلتۈرۈلىدىغانلارنىڭ، يەنى يارىتىلغان نەرسىلەرنىڭ زىلزىلە بىلەن يوقىتىلىپ، زىلزىلىگە كەلتۈرۈلمەيدىغانلارنىڭ مەڭگۈ ساقلىنىشىدىن ئىبارەت مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

---

*23. تۇنجى تۇغۇلغانلار — بۇ يەردە ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلىپ، خۇدانىڭ پەرزەنتى دەپ ھېسابلانغانلارنى كۆرسىتىدۇ.

28 شۇنىڭ ئۈچۈن، زىلزىلىگە كەلتۈرۈلمەيدىغان بىر پادىشاھلىققا
مۇيەسسەر بولغىنىمىزدىن مىننەتدار بولۇپ، خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغان
ھۆرمەت ۋە ئەيمىنىش بىلەن خۇداغا ئىبادەت قىلايلى. 29 چۈنكى،
خۇدايىمىز ھەممىنى ھالاك قىلالايدىغان ئوتقا ئوخشايدۇ.

خۇدانى خۇش قىلىش

13 1 بىر-بىرىڭلارغا ھەمىشە قېرىنداشلارچە مېھىر-مۇھەببەت
كۆرسىتىڭلار. 2 ناتونۇش كىشىلەرگە مېھماندوست بولۇشنى
ئۇنتۇماڭلار. چۈنكى، بەزىلەر مېھماندوستلۇق بىلەن بىلمەستىن
پەرىشتىلەرنى مېھمان قىلغان. 3 زىندانغا تاشلانغان ئېتىقادچىلارنى ئۇلار
بىلەن بىللە زىنداندا تۇرغاندەك ياد ئېتىپ، ياردەم قىلىڭلار. خورلانغانلارنى
خۇددى ئۆزۈڭلارمۇ خورلانغاندەك ھېس قىلىپ، ياد ئېتىپ تۇرۇڭلار.
4 ھەممە ئادەم نىكاھقا ھۆرمەت قىلسۇن. ئەر-خوتۇن بىر-بىرىگە
سادىق بولسۇن. چۈنكى، خۇدا نىكاھسىز جىنسىي مۇناسىۋەتتە بولغانلار ۋە
جورىسىغا سادىق بولمىغانلاردىن ھېساب ئالىدۇ. 5 ئۆزۈڭلارنى مال-دۇنياغا
ئۇرماڭلار. بارىغا قانائەت قىلىڭلار. تەۋراتتا خۇدا مۇنداق دېگەن:

«سەندىن ئەسلا ئايرىلمايمەن،
سېنى ئەسلا تاشلىمايمەن.»

6 شۇڭا، زەبۇردا يېزىلغاندەك يۈرەكلىك ئېيتالايمىزكى:

«قورقمايمەن، رەببىم ياردەمچىمدۇر.
كىشىلەر مېنى نېمە قىلالىسۇن؟»

[7] خۇدانىڭ سۆزىنى سىلەرگە يەتكۈزگەن يېتەكچىلەرنى ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلار. ئۇلارنىڭ ھاياتىنىڭ نەقەدەر ياخشى مېۋىلەرنى بەرگەنلىكىنى ئەسلەپ، ئۇلارنىڭ ئېتىقادىدىن ئۈلگە ئېلىڭلار.
[8] ئەيسا مەسىھ تۈنۈگۈن، بۈگۈن ۋە مەڭگۈ ئۆزگەرمەيدۇ. [9] شۇنىڭ ئۈچۈن، ھەر خىل غەيرىي تەلىملەرنىڭ ئازدۇرۇشىغا بېرىلىپ، تۈيۈق يولغا كىرىپ قالماڭلار. ئۆزۈڭلارنى يېمەكلىكلەر توغرىسىدىكى قائىدىلەرگە رىئايە قىلىش بىلەن ئەمەس، خۇدانىڭ مېھىر_شەپقىتى بىلەن مۇستەھكەملەڭلار. چۈنكى، بۇنداق قائىدىلەرگە رىئايە قىلىشنىڭ ھېچقانداق قىممىتى يوقتۇر.
[10] بىزلەرنىڭ شۇنداق بىر قۇربانلىق سۇپىمىز* باركى، بىز ئۇنىڭدىكى گۇناھلارنىڭ بەدىلى ئۈچۈن ئاتالغان قۇربانلىقتىن بەھرىمەن بولالايمىز. ئەينى چاغدا ئىبادەت چېدىرىدا خىزمەتتە بولغان روھانىيلار بولسا گۇناھلارنىڭ بەدىلى ئۈچۈن ئاتالغان قۇربانلىقلاردىن بەھرىمەن بولالمايتتى.
[11] بۇ گۇناھلارنى كەچۈرۈم قىلىشنىڭ كاپالىتى سۈپىتىدە ئۆلتۈرۈلگەن ھايۋانلارنىڭ قېنى باش روھانىي تەرىپىدىن ئەڭ مۇقەددەس جايغا ئېلىپ كىرىلەتتى، تېنى بولسا قارارگاھنىڭ سىرتىدا كۆيدۈرۈلەتتى. [12] شۇڭا، ئەيسا مەسىھمۇ ئۆز قېنى بىلەن خەلقنى پاك قىلىپ، خۇداغا ئاتاش ئۈچۈن، شەھەر دەرۋازىسىنىڭ سىرتىدا ئازاب چېكىپ ئۆلدى. [13] شۇنداق ئىكەن، بىزمۇ قارارگاھنىڭ سىرتىغا چىقىپ،* ئۇنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇ ھاقارەتلەرگە

*10. بۇ، ھەزرىتى ئەيسا ئىنسانلارنىڭ گۇناھى ئۈچۈن مىخلىنىپ ئۆلتۈرۈلگەن كىرېستنى كۆرسىتىدۇ. قۇربانلىقتىن بەھرىمەن بولۇش بولسا ئەيسا مەسىھ ئاتا قىلغان يېڭى ھاياتتىن بەھرىمەن بولۇش دېمەكتۇر.

*13. قارارگاھنىڭ سىرتىغا چىقىش يەھۇدىي دىنىي ئەقىدىلىرىدىن ۋاز كېچىشكە قارىتىلغان بولۇپ، بۇ بەكمۇ ھاقارەتلىك ئىش ئىدى. خۇددى ئەيسا مەسىھ يېرۇسالېم شەھەر دەرۋازىسىنىڭ سىرتىدا مىخلانغاندا ھاقارەتكە قارىمىغانغا ئوخشاش، كىتابخانلارمۇ يەھۇدىي دىنىي ئەقىدىلىرىدىن ۋاز كېچىشى تۈپەيلىدىن ئۇچرايدىغان ھاقارەتكە قارىماي، ئەيسا مەسىھكە يۈزلىنىشى كېرەك.

ئۈچـرىغـىـنـىدا بەرداشلـىق بەرگـىـنـىدەك، بىـزمۇ ھـاقارەتلـەرگە بـەرداشلـىق
بېرەيلى. [14] يەر ـ يۈزىـدە مەڭگۈ مـەۋجۇت بولىدىـغان شەھـەرىمىز يـوق. بىز
كەلگۈسىدىـكى شەھەرگە ئىنتىلمـەكتىمىز. [15] شۇ ۋەجىدىن، ھەمـىشە ئەيسا
مەسىھ ئارقىلىق خۇداغا مەدھىيلىرىمـىزنى قۇربانلىق سۈپىتىدە ئاتايلى، يەنى
ئۆز ئاغزىمىز بـىلەن ئۇنىڭ نامىنى ئېتىـراپ قىلايلى. [16] ياخشىلىق قـىلىشنى ۋە
باشقـىلارنى ئۆزىـمىزدە بار بولـغاندىن تەڭ بـەھرىمەن قـىلىشنـى ئۇنتۇمـايلى.
چۈنكى، خۇدا بۇنداق قۇربانلىقلاردىن خۇرسەن بولىدۇ.
[17] يېـتەكـچـىلـىرىڭـلارغا بـويسـۇنۇڭـلار. ئۇلارنـىڭ سـۆزىنـى ئاڭـلاڭلار.
چۈنـكى، ئـۇلار ئۆز خـىزمـىتـىدىـن خۇداغـا ھېساب بـەرگەچـكە، ھـەمـىشە
سىلەرگـە ئاگاھ بولۇپ تۇرىدۇ. ئـۇلارنىڭ خىزمىتـىنىڭ غەم ـ ئەندىشـە بىلەن
ئەمەس، خۇشال ـ خۇراملىق بىلەن ئېلىپ بېرىلىشى ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ گېپىگە
كىرىڭلار.
[18] بىز ئـۈچۈن دۇئا قىلـىپ تۇرۇڭلار. ۋىجـدانىمـىزنىڭ پاك ئـىكەنلىكـىگە
ئىشىنىمىز، ھـەر جەھەتتە توغرا يولدا مېڭىشنى ئۈمـىد قىلىمىز. [19] يېنىڭلارغا
پات ئارىدا قايتىپ بېرىشىم ئۈچۈن، دۇئا قىلىشىڭلارنى ئالاھىدە ئۆتۈنىمەن.

دۇئا

[20] ئامانـلىق بەرگۈچى، يـەنى مەڭگۈلۈك ئـەھدىنىڭ قـېنى ئارقىلـىق قوي
پادىسىنىڭ كاتتـا قويچىسى بولغان رەببىمىز ئەيسانى ئـۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەن
خۇدا، [21] سىلـەرنى سىلەر ئـېھتىيـاج بولغان بـارلىق ياخشـى نەرسىلەر بـىلەن
تەمـىنلەپ، ئـۆز ئىرادىسـىنىڭ ئـىجراچـىلىرى قـىلغاي! ئەبـەدىلئەبـەد شان ـ
شەرەپكـە لايىق بولغـان ئەيسا مـەسىھ ئارقـىلىق سىلـەرنى ئۆزىنـى خۇرسەن
قىلىدىغان ئىشلارنى قىلىشقا يېتەكلىگەي، ئامىن!

ئاخىرقى سۆز

[22] قېرىنداشلىرىم، سىلەردىن ئۆتۈنىمەنكى، بۇ قىسقىغىنا خەتتىكى
نەسىھەتلىرىمنى رازىمەنلىك بىلەن قوبۇل قىلغايسىلەر. [23] قېرىندىشىمىز
تىموتىينىڭ زىنداندىن قويۇپ بېرىلگەنلىكىدىن خەۋەردار بولغايسىلەر. يېقىندا
يېنىمغا كېلىپ قالسا، ئۇنىڭ بىلەن بىللە سىلەرنى يوقلاپ بارىمەن.
[24] بارلىق يېتەكچىلىرىڭلار ۋە باشقا ئېتىقادچىلارغا سالام ئېيتقايسىلەر.
ئىتالىيىدىن كەلگەن قېرىنداشلار سىلەرگە سالام يوللىدى. [25] خۇدانىڭ
مېھىر ـ شەپقىتى ھەممىڭلارغا يار بولغاي!